คู่มือการปฏิบัติงาน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

นางสุมาลี บุญรัศมี
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๒

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวฉบับนี้ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นคู่มือในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีเนื้อหาสาระของกระบวนการทำงานทุกขั้นตอนตั้งต้นจนจบกระบวนงาน พร้อมทั้งมีแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่จะใช้ในการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่สามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพ และหากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่อยู่หรือไม่อาจสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ เจ้าหน้าที่ท่านอื่นก็สามารถทำงานนี้แทนได้

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สพป.สงขลา เขต 2

1 ตุลาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
1. วัตถุประสงค์	1
2. ขอบเขต	1
3. คำจำกัดความ	1
4. หน้าที่ความรับผิดชอบ	2
5. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด	5
6. บทบาทหน้าที่ของครอบครัว/ผู้จัดการศึกษา	6
7. บทบาทหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)	9
8. Work Flow กระบวนงาน	10
9. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	11
10. มาตรฐานคุณภาพงาน	14
11. แบบฟอร์มที่ใช้	15

คู่มือการปฏิบัติงาน
กระบวนงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้ส่วนราชการมีการจัดคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ที่แสดงถึงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของกิจกรรม/กระบวนงานต่างๆ ของหน่วยงาน และสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มุ่งไปสู่การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลงานที่ได้มาตรฐานเป็นไปตามเป้าหมาย ได้ผลิตผลหรือการบริการที่มีคุณภาพ และบรรลุข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนงาน

1.2 เพื่อเป็นหลักฐานแสดงวิธีการทำงานที่สามารถถ่ายทอดให้กับผู้เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ พัฒนาให้การทำงานเป็นมืออาชีพ และใช้ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งแสดงหรือเผยแพร่ให้กับบุคคลภายนอก หรือผู้ใช้บริการ ให้สามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์จากกระบวนงานที่มีอยู่เพื่อขอการรับบริการที่ตรงกับความต้องการ

1.3 วัตถุประสงค์ของกระบวนงาน : การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

1.3.1 เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว

1.3.2 เพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และสถานประกอบการมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษา

1.3.3 เพื่อเป็นการติดตาม ประเมินผล การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว

2. ขอบเขต

2.1 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา

2.2 การยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษา

2.3 การจัดทำแผนการจัดการศึกษา

2.4 การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

2.5 การตัดสิน และรับรองผลการศึกษา

2.6 การกำกับ และติดตามการจัดการศึกษา

2.7 การยกเลิกการจัดการศึกษา

3. คำจำกัดความ

3.1 การจัดการศึกษาโดยครอบครัว หมายถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานด้วยตนเอง โดยเป็นผู้สอนด้วยตนเอง หรือเป็นผู้อำนวยการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

3.2 ครอบครัว หมายถึง บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3.3 ผู้จัดการศึกษา หมายถึง บุคคลในครอบครัวหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวนั้นให้จัดการศึกษา

3.4 สำนักงาน หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการกำกับ ดูแล สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 ระบุให้" สำนักงานหมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแล สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีบทบาทดังนี้

บุคคล/หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	**กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา** 1. เป็นหน่วยงานหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวระหว่างครอบครัว สานักงานเขตพื้นที่การศึกษาและและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. จัดทำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้จัดการศึกษา/ครอบครัว/ผู้เรียน ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานการขออนุญาต การเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัว 3. จัดทำเอกสารต่างๆ เช่น ทะเบียนผู้เรียน ระเบียนแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เอกสารในการเทียบโอนผลการเรียน และเอกสารทางการศึกษาตามที่ระทรวงศึกษาธิการกำหนด 4 จัดให้มีคณะทำงานวิชาการ/คณะทำงานติดตามผลการจัดการศึกษา/ คณะทำงานวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมคุณภาพเชิงวิชาการได้แก่ การจัดทำแผนการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ประกอบด้วยบุคลากรจากกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เช่น ภาคีเครือข่าย บ้านเรียน ภาคีเครือข่ายการศึกษาทางเลือก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำศาสนา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น 5. ประสานงานและส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่ สถานศึกษา สถาบันการศึกษา หน่วยงานต่างๆ เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 6. ส่งเสริม สนับสนุนและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของเด็กและครอบครัว ที่มีความประสงค์ในการจัดการศึกษา เช่น จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ให้บริการหรือประสานงานแหล่งเรียนรู้อื่นๆ แก่ครอบครัวผู้จัดการศึกษาใช้ในการพัฒนาความรู้ความสามารถผู้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการศึกษา

บุคคล/หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	7. วางแผนพัฒนาคุณภาพ และแผนปฏิบัติการ เพื่อดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยครอบครัวอย่างต่อเนื่อง 8. การวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยครอบครัวและผู้เรียนที่มีคุณภาพตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 9. สนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เพื่อคุณภาพของเยาวชนต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างเต็มที่ไร้ขีดจำกัด 10. ติดตามดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ 11. ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานตามสายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอตามโอกาสที่เหมาะสม อันส่งผลต่อการพัฒนายกระดับความก้าวหน้าของงาน 12. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข่าวสาร ความรู้ในเวทีสาธารณะ เครือข่ายภาคสังคมข่าวสารเพื่อความรู้ความเข้าใจของสังคมโดยรวมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้มีความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป 13. ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง **กลุ่มนโยบายและแผน** 1. นำคำขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัว เสนอให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาโดยเร็ว 2. จัดทำข้อมูลจากจำนวนผู้เรียน ที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว เสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณงบเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. จัดสรรงบประมาณและแจ้งให้ผู้จัดการศึกษา/ครอบครัวทราบ 4. ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ 5. ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง **กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา** 1. ร่วมเป็นคณะทำงานวิชาการ/คณะทำงานนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษา/คณะทำงานวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ นิเทศดูแล ช่วยเหลือ และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาตามบริบทที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของครอบครัว รวมทั้งการติดตาม การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

บุคคล/หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	2. นิเทศ ติดตาม วัดและประเมินผลการจัดการศึกษาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย 3. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้เป็นไปอย่างมีระบบประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่ การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครอบครัว ผู้จัดการศึกษา ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา ทั้งนี้ อาจดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายบ้านเรียน/ภาคเครือข่ายการศึกษาทางเลือก เป็นต้น 4. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการ เพื่อดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยครอบครัวอย่างต่อเนื่อง 5. ส่งเสริม สนับสนุนการวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยครอบครัวและผู้เรียนที่มีคุณภาพตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 6. ส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เพื่อคุณภาพของเยาวชนต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างเต็มที่ไร้ขีดจำกัด 7. ประเมินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวและรายงานผลการดำเนินงาน รองรับการประเมินภายนอก อันส่งผลต่อการพัฒนายกระดับความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว 8. ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง **กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์** 1. แจ้งการอนุมัติงวดตามบัญชีจัดสรร 2. ประสานและเบิกจ่ายเงินงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาให้กับผู้จัดการศึกษา/ครอบครัว 3. ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินแก่ผู้จัดการศึกษา/ครอบครัว 4. จัดเก็บเอกสารหลักฐานการเบิกจ่ายเงินเพื่อการตรวจสอบ 5 ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

บุคคล/หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล (กลุ่มงานวินัยและนิติกร) ดูแล ช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวภายใต้บทบาท อำนาจ หน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและการปฏิบัติงานตามระเบียบและข้อกฎหมายกำหนด

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

บทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 มาตรา 5 มาตรา 7 และมาตรา 12 และตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 ระบุให้ “คณะกรรมการ”หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด) มีหน้าที่ กำกับ ดูแล จัดตั้ง รวมหรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

บุคคล/หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด 1. พิจารณาอนุญาตคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว และให้สำนักงานแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาตจัดการศึกษา 2. พิจารณาการเลิกจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวในกรณีดังต่อไปนี้ 2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งให้เลิกจัดการศึกษาตามคำขอของครอบครัว 2.2 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามีมติให้เลิกจัดการศึกษากรณีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่าครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษา ไม่จัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาตามข้อ 2 (7) ของกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ.2547 ให้สำนักงานแนะนำให้ครอบครัวนั้นปรับปรุงการจัดการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด หากครอบครัวดังกล่าวไม่ดำเนินการตามคำแนะนำ ให้สำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ครอบครัวนั้นเลิกจัดการศึกษา

บทบาทหน้าที่ของครอบครัว/ผู้จัดการศึกษา

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 ระบุ “ครอบครัว” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และ “ผู้จัดการศึกษา” หมายความว่า บุคคลในครอบครัวหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวนั้นให้จัดการศึกษา โดยมีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

บุคคล/หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
ครอบครัว/ผู้จัดการศึกษา	1. การเตรียมความพร้อม 1.1 สำรวจความพร้อมของครอบครัวในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว 1.2 จัดเตรียมความพร้อมของครอบครัวได้แก่ ผู้จัดการศึกษา ผู้สอน สถานที่ในการจัดการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่อเพื่อการเรียนรู้ เป็นต้น 1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หรือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช2546 หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ระเบียบ กฎหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแต่ละระดับชั้นตามหลักสูตรแกนกลางฯ เป็นต้น 2. การขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัว 2.1 ประสานการดำเนินงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการจัดจำแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ 2.2 ยื่นแบบแสดงความประสงค์จะขอจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว 2.3 ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3. การจัดแผนการจัดการศึกษา 3.1 ที่สอดคล้องกับบริบท ความต้องการและศักยภาพผู้เรียน โดยจัดทำร่วมหรือภายใต้คำแนะนำของสำนักงาน 3. จัดการเรียนการสอนตามแผนที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน 4. การจัดการเรียนรู้ 4.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งควรประกอบด้วย 4.1.1 จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้าน หาสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและกำหนดอัตราความเร็วในการเรียนรู้ของตนได้

บุคคล/หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	4.1.2 สร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ด้วยความตระหนักในคุณค่าและจุดมุ่งหมายของชีวิต 4.1.3 จัดกระบวนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัย โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะตัว สร้างโอกาสให้เด็กได้แสดงออกพบความถนัดความสนใจ จุดเด่น ข้อด้อยของตนเพื่อการพัฒนาพรสวรรค์ที่โดดเด่นอย่างมีความสมดุลกับพัฒนาการด้านอื่นๆ 4.1.4 สร้างโอกาสการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกวิถีทาง ทุกโอกาส ทุกสถานที่อย่างมีกระบวนการด้วยการซึมซับ รับรู้อย่างเป็นธรรมชาติจากประสบการณ์ตรงและการสัมผัส สัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ให้เด็กได้เรียนรู้ในภาวะที่เป็นธรรมชาติ มีเสรีภาพ มีความท้าทาย มีจินตนาการหรือสอดคล้องกับเรื่องราวในชีวิตจริงและเกิดจากความสนใจใฝ่รู้จากภายใน 4.1.5 สร้างสถานการณ์หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายตามความสนใจของบุคคล เช่น โครงงานการศึกษาเป็นกลุ่มร่วมกับเด็ก/ผู้ใหญ่และครอบครัวอื่นๆ ได้แก่ การเดินทางท่องเที่ยว ทัศนศึกษา ค่ายพักแรม การเข้าร่วมกิจกรรมที่สำนักงาน/สถานศึกษา/ชุมชน จัดขึ้น เช่น เทศกาลประเพณี กิจกรรมเสริมทักษะดนตรี กีฬา ภาษา กิจกรรมอาสาสมัคร กิจกรรมพัฒนาสติ และสมาธิ ตลอดจนกิจกรรมเสริมพื้นฐานงานอาชีพ งานบ้าน งานครัว ฯลฯ 4.1.6 จัดเก็บหลักฐาน/ร่องรอยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ ผลงาน/ชิ้นงาน แฟ้มสะสมงานเรียนรู้ของผู้เรียน หรือหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 5. กรณีครอบครัวพบหรือต้องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้กับเด็กที่มีความเสี่ยงพิการหรือเด็กพิการ ให้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม ได้แก่ 5.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของเด็กพิการ ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านอาชีพ ด้านสังคม 5.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดซึ่งมีทุกจังหวัด และขอรับบริการในเบื้องต้นจากศูนย์การศึกษาพิเศษและหน่วยงานในพื้นที่ที่ให้บริการคนพิการ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดให้บริการเด็กพิการแบบไป - กลับ และศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาที่ให้บริการเด็กพิการแบบไป-กลับ หรือแบบประจำพักค้างในศูนย์ 5.3ผู้จัดการศึกษา/ครอบครัว สามารถศึกษาการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ (เด็กพิการ 9 ประเภท)ได้ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด

บุคคล/หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 6.1 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัด และประเมินผลของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 6.2 จัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนในกรณีที่ผู้เรียนมีผลการเรียน หรือผลการประเมินไม่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว 7. จัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ 7.1 จัดทำรายงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง 7.2 ประสานการดำเนินงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 8. การเทียบโอนผลการเรียน ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้องในการเทียบโอนผลการเรียน ตามข้อกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545หลักเกณฑ์ และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง 9. การเลิกจัดการศึกษา/การย้ายภูมิลำเนา ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดิมเพื่อขอเลิกจัดการศึกษา หรือการย้ายภูมิลำเนาพร้อมเอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง 10. สิทธิประโยชน์ทางการศึกษา ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ได้แก่ บัตรประจำตัวผู้เรียน งบประมาณงบเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือมีความประสงค์ต้องการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษา (NT/O-NET/ GAT / PAT) การมีสิทธิสมัครเข้ารับการฝึกวิชาทหาร การขอใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นต้น 11. อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือว่าการประกันคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการศึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

บุคคล/หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)	1. ยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบแนวทาง และวิธีการที่ สมศ.กำหนด และสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพภายใน 2. ให้ได้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นจุดแข็งจุดที่ควรพัฒนาของเงื่อนไขของความสำเร็จ และสาเหตุของปัญหา 3. เสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง 5. รายงานผลการปะเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

5. Work Flow กระบวนงาน

1. รายการเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอ

15.1) เอกสารยืนยันตัวตนที่ออกโดยหน่วยงานภาครัฐ

ที่	รายการเอกสารยืนยันตัวตน	หน่วยงานภาครัฐผู้ออกเอกสาร	จำนวนเอกสารฉบับจริง	จำนวนเอกสารสำเนา	หน่วยนับเอกสาร	หมายเหตุ
1)	บัตรประจำตัวประชาชน	กรมการปกครอง	1	2	ฉบับ	(ของบิดา มารดา /รับรองสำเนาถูกต้อง)
2)	บัตรประจำตัวประชาชน	กรมการปกครอง	1	2	ฉบับ	(ของผู้จัดการศึกษา กรณีมอบผู้จัดการศึกษา/รับรองสำเนาถูกต้อง)
3)	สำเนาทะเบียนบ้าน	กรมการปกครอง	0	2	ฉบับ	(ของบิดามารดาและผู้เรียน/รับรองสำเนาถูกต้อง)
4)	ใบสำคัญการเปลี่ยนชื่อ	กรมการปกครอง	1	2	ฉบับ	(ถ้ามี/รับรองสำเนาถูกต้อง)
5)	สูติบัตร	กรมการปกครอง	1	2	ฉบับ	(ของผู้เรียน/รับรองสำเนาถูกต้อง)

15.2) เอกสารอื่น ๆ สำหรับยื่นเพิ่มเติม

ที่	รายการเอกสารยื่นเพิ่มเติม	หน่วยงานภาครัฐผู้ออกเอกสาร	จำนวนเอกสารฉบับจริง	จำนวนเอกสารสำเนา	หน่วยนับเอกสาร	หมายเหตุ
1)	แผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ที่ได้จัดทำร่วมกับ สพท. หรือสถานศึกษาที่มอบหมาย	-	1	2	ชุด	(1) รายละเอียดของแผนฯเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 2) รับรองสำเนาถูกต้อง)
2)	วุฒิการศึกษาของผู้จัดการศึกษา	-	1	2	ชุด	(1) ผู้จัดต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า 2) รับรองสำเนาถูกต้อง)

ที่	รายการเอกสารยื่นเพิ่มเติม	หน่วยงานภาครัฐผู้ออกเอกสาร	จำนวนเอกสารฉบับจริง	จำนวนเอกสารสำเนา	หน่วยนับเอกสาร	หมายเหตุ
3)	ใบประเมิน ใบรับรองความรู้ความสามารถ ของผู้จัดการศึกษา	-	1	2	ชุด	(1) กรณีผู้จัดมีวุฒิต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า 2) รับรองสำเนาถูกต้อง)
4)	แผนผังที่ตั้งสถานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว	-	1	2	ฉบับ	(1) ระบุที่ตั้ง แผนผังสถานที่อย่างชัดเจน 2) รับรองสำเนาถูกต้อง
5)	เอกสารหลักการศึกษา (ปพ. 1)	-	1	2	ฉบับ	(1) กรณีที่ผู้เรียนลาออกจากการศึกษาในระบบ 2) รับรองสำเนาถูกต้อง)
6)	เอกสารการขอย้ายสถานที่เรียน	-	1	2	ฉบับ	(1) กรณีที่ผู้เรียนลาออกจากการศึกษาในระบบ 2) รับรองสำเนาถูกต้อง)
7)	หลักฐานการเรียนรู้เดิม	-	1	2	ฉบับ	(1) กรณีผู้เรียนย้ายจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) รับรองสำเนาถูกต้อง)
8)	รูปถ่ายผู้เรียน หน้าตรง ขนาด 1 นิ้ว	-	3	0	ฉบับ	(ไม่เกิน 6 เดือน)
9)	ใบรับรองแพทย์	-	1	2	ฉบับ	(1) กรณีแพทย์ระบุความเห็นว่าผู้เรียนไม่สามารถศึกษาในระบบได้/ 2) รับรองสำเนาถูกต้อง)

2. ค่าธรรมเนียม

-ไม่มี-

7.มาตรฐานคุณภาพงาน

ขั้นตอน ระยะเวลา และส่วนงานที่รับผิดชอบ

ที่	ประเภทขั้นตอน	รายละเอียดของขั้นตอนการบริการ	ระยะเวลาให้บริการ	ส่วนงาน / หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1)	การตรวจสอบเอกสาร	ตรวจสอบคำขอและเอกสารประกอบคำขอ	30 นาที	กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	-
2)	การพิจารณา	ตรวจสอบคุณสมบัติตามเอกสารของผู้ยื่นคำขอจัดการศึกษา	15 วัน	กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	-
3)	การพิจารณา	เสนอคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด	11 วัน	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	(เป็นขั้นตอนการพิจารณาอนุญาต)
4)	การลงนาม/คณะกรรมการมีมติ	จัดทำหนังสือและลงนามอนุญาตโดยผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา	3 วัน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	-

ระยะเวลาดำเนินการรวม 30 วัน

8. เอกสาร หลักฐานอ้างอิง

8.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

8.2 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

8.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

8.4 ระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการประเมินศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา

8.5 กฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547

9. แบบฟอร์มที่ใช้

7.1 แบบยื่นความประสงค์ขอจัดทำแผนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

7.2 แบบยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

7.3 แบบฟอร์มการจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

7.4 แบบอนุญาตให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

7.5 หนังสือรับรองที่อยู่ของนักเรียนที่ไม่มีทะเบียนบ้านในภูมิลำเนา

7.6 คำขอมีบัตรประจำตัวผู้เรียนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

7.7 บัตรประจำตัวผู้เรียนการศึกษาพื้นฐานโดยครอบครัว

7.8 แบบคำร้องขอรับการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์เพื่อเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว กรณีผู้จัดการศึกษามีวุฒิต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนหลายหรือเทียบเท่า

7.9 แบบรายงานการประเมินความรู้ความความสามารถหรือประสบการณ์เพื่อเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว กรณีผู้จัดการศึกษามีวุฒิต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนหลายหรือเทียบเท่า

****

แบบฟอร์ม

ตัวอย่าง

แบบยื่นความประสงค์ขอจัดทำแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ระดับ.....สพป./ สพม .....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ยื่นความประสงค์ขอจัดทำแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวร่วมกับ สพป./สพม.

เรียนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา..... เขต.....

ด้วยข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว).....

เลขประจำตัวประชาชน.....อาชีพ.....

ที่อยู่ที่ปรากฏตามทะเบียนบ้านเลขที่.....ถนน.....

ซอย.....ตำบล / แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....โทรศัพท์.....E-mail:.....

ถิ่นที่พักอาศัยเป็นประจำอยู่ในปัจจุบัน บ้านเลขที่.....ถนน.....

ซอย.....ตำบล / แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail:.....

มีความประสงค์ขอจัดทำแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวร่วมกับ สพป./สพม. ให้แก่

ด.ช., ด.ญ.....

เลขประจำตัวประชาชน.....เกี่ยวข้องเป็น.....

ระดับก่อนประถมศึกษา/ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา.....เป็นต้นไป

โดยมีผู้จัดการศึกษาคือ

นาย, นาง, นางสาว .....เลขประจำตัวประชาชน.....

วุฒิการศึกษา.....สถาบัน.....ปี พ.ศ.....

อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ซอย.....

ตำบล / แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

สถานที่จัดการศึกษา เลขที่.....ถนน.....ซอย.....

ตำบล / แขวง.....อำเภอ / เขต.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail:.....

พร้อมนี้ได้แนบเอกสารประกอบการพิจารณามาด้วยแล้ว ดังนี้

- ○ สำเนา หรือภาพถ่ายทะเบียนบ้านของครอบครัว, ผู้เรียนและผู้จัดการศึกษา
- ○ สำเนา หรือภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนของครอบครัว, ผู้เรียนและผู้จัดการศึกษา
- ○ สำเนา หรือภาพถ่าย สูติบัตรของผู้เรียน
- ○ สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้เรียน
- ○ ที่ตั้ง และแผนผังสถานที่จัดการศึกษา
- ○ สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษาของผู้จัดการศึกษา
- ○ แผนการจัดการศึกษา
- ○ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นความประสงค์

(.....)

ตัวอย่าง

แบบยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

รูปถ่าย
นักเรียน

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรื่อง ขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

ด้วยข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว) .....

เลขประจำตัวประชาชน .....อายุ.....ปี วุฒิการศึกษา.....

อาชีพ .....ที่อยู่ที่ปรากฏตามทะเบียนบ้าน .....

ถิ่นที่พักอาศัยเป็นประจำอยู่ในปัจจุบัน .....

มีความประสงค์ขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ให้แก่

ด.ช., ด.ญ., นาย, นางสาว .....

เลขประจำตัวประชาชน ..... เกี่ยวข้องเป็น .....

ในระดับการศึกษา ชั้น.....ตั้งแต่ปีการศึกษา ..... เป็นต้นไป

ผู้จัดการศึกษาคือ

นาย, นาง, นางสาว ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

วุฒิการศึกษา ..... สถาบัน .....

อยู่บ้านเลขที่ ..... ถนน ..... ซอย .....

ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

สถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา เลขที่ ..... ถนน ..... ซอย .....

ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

พร้อมนี้ได้แนบเอกสารประกอบการพิจารณามาด้วยแล้ว ดังนี้

- ☐ 1. สำเนาหรือภาพถ่าย ทะเบียนบ้านของครอบครัว และผู้เรียน
- ☐ 2. ที่ตั้ง และแผนผังสถานที่จัดการศึกษา
- ☐ 3. สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษาของผู้จัดการศึกษา
- ☐ 4. แผนการจัดการศึกษา
- ☐ 5. สำเนาหรือภาพถ่ายสูติบัตรของผู้เรียน
- ☐ 6. สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษาของผู้เรียน
- ☐ 7. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ ..... ผู้ยื่นคำขออนุญาต

(.....)

ตัวอย่าง

แบบฟอร์มการจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

1. ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว

ชื่อ-สกุล บิดา .....วุฒิการศึกษา.....

ประสบการณ์.....

อายุ..... อาชีพ.....

ที่อยู่.....

.....

ชื่อ-สกุล มารดา.....วุฒิการศึกษา.....

ประสบการณ์.....

อายุ..... อาชีพ.....

ที่อยู่.....

.....

2. ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน

2.1 ระบุข้อมูลของผู้เรียน

ชื่อ-สกุล ผู้เรียน .....

วัน เดือน ปีเกิด.....อายุ.....

ประวัติการศึกษา (กรณีเรียนในระบบโรงเรียนมาก่อน)

.....

.....

2.2 พัฒนาการของผู้เรียน (ระบุการพัฒนาการของผู้เรียน/ความสามารถพิเศษ/ความต้องการพิเศษ)

☐ พัฒนาการตามวัย

☐ พัฒนาการตามความสามารถพิเศษ

☐ พัฒนาการตามความต้องการพิเศษ

.....

.....

3. ระดับการศึกษาที่จัด

.....

เหตุผลในการจัดการศึกษาของครอบครัว

.....

.....

4. จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

.....

.....

5. รูปแบบการจัดการศึกษา (โปรดระบุ)

☐ จัดการศึกษาแบบครอบครัวเดียว เนื่องจากไม่สามารถร่วมกิจกรรมกับกลุ่มบ้านเรียน หรือครอบครัวอื่น และมีความสนใจเฉพาะด้านแตกต่างกัน

☐ จัดการศึกษาแบบมีข้อตกลงร่วมกับโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่น โดยมีการเข้าไปใช้ทรัพยากรในโรงเรียนหรือเข้าไปทำกิจกรรมร่วมกัน เนื่องจากต้องการให้บุตรได้มีความรู้ประสบการณ์ที่สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบโรงเรียน

☐ จัดการศึกษาแบบกลุ่มครอบครัวที่มีแนวคิดคล้ายๆ กัน เป็นการจำลองสังคมเล็กๆ เชื่อว่าการเชื่อมโยงกับกลุ่มเป็นการช่วยเสริมพัฒนาการของบุตรได้

☐ อื่นๆ (ระบุ)

6. โครงสร้างเวลาเรียน

.....

7. การจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ /กลุ่มประสบการณ์

.....

.....

8. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

.....

.....

9. การจัดกระบวนการเรียนรู้

.....

.....

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

11. อื่นๆ (ครอบครัวสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้)

.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กลุ่มประสบการณ์	เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง ภาคเรียน /ชั้นปี / ช่วงชั้น	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	หลักฐานร่องรอยจากการเรียนรู้

ตัวอย่าง

แบบอนุญาตให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ที่ ศธ ๐๔๐๐๘/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาการอนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

เรียน นาย, นาง, นางสาว .....

ตามที่ ท่านได้ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้แก่ ด.ช., ด.ญ., นาย, นางสาว.....ระดับการศึกษา.....

ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... นั้น คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา.....พิจารณาแล้วมีมติ

○ อนุญาตให้จัดการศึกษา

○ ไม่อนุญาตให้จัดการศึกษา เนื่องจาก

.....

.....

.....

.....

.....

อนึ่ง หากไม่เห็นด้วยกับมติดังกล่าว ท่านมีสิทธิยื่นขอให้ทบทวนคำสั่งต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้ขอจัดการศึกษา ในการนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองภายใน 90 วัน นั้นแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

กลุ่ม.....

โทร.....

ตัวอย่าง

หนังสือรับรองที่อยู่ของนักเรียนที่ไม่มีทะเบียนบ้านในภูมิลำเนา

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงานปัจจุบัน เลขที่.....ถนน.....ซอย.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....E-mail:.....

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่.....ถนน.....ซอย.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....E-mail:.....

เกี่ยวข้องกับผู้ยื่นความประสงค์ฯ เป็น .....ของ นาย / นาง / น.ส. .....

และขอรับรองว่า ด.ช./ด.ญ. .....

อาศัยอยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ซอย.....

ตำบล / แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....จริง

ลงชื่อผู้รับรอง.....

(.....)

วันที่..... เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

หมายเหตุ : แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือทะเบียนบ้านของผู้รับรอง

ตัวอย่าง

คำขอมีบัตรประจำตัวผู้เรียน

คำขอมีบัตรประจำตัวผู้เรียนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

(เขียนที่).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) .....

ผู้ขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้แก่ (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นางสาว).....

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... ตรอก/ซอย .....

ถนน..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....

มีความประสงค์ขอมีบัตรประจำตัวผู้เรียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้แก่ (เด็กชาย/เด็กหญิง นาย/นางสาว).....ระดับชั้น.....

เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ..... อายุ.....ปี

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน ..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต .....จังหวัด .....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์ .....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

<u>หมายเหตุ</u>

ให้แนบรูปถ่ายผู้เรียน (ใส่เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนสั้น) ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป เพื่อประกอบการจัดทำเอกสารดังกล่าว

ตัวอย่าง
บัตรประจำตัวผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

(ด้านหน้า)

บัตรประจำตัวผู้เรียนการจัดการศึกษาขันพื้นฐานโดยครอบครัว

รูปถ่าย
ขนาด 1 นิ้ว

ชื่อ-นามสกุล.....

Name.....

เกิดวันที่..... หมู่โลหิต.....

เลขประจำตัวประชาชน.....

เลขประจำตัวนักเรียน.....

ระดับการศึกษา.....

....

ลายมือชื่อ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ

(ด้านหลัง)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

เลขที่.....

....

ลายมือชื่อ ลายมือชื่อ

ตัวอย่าง

แบบคำร้องขอรับการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์
เพื่อเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
กรณีผู้จัดการศึกษามีวุฒิไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง การประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์เพื่อเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....เขต.....

ด้วยข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว).....

เลขประจำตัวประชาชน.....อาชีพ.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

มีความประสงค์ขอรับการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์เพื่อเป็นผู้จัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ให้แก่ ด.ช./ด.ญ/นาย/นาง/นางสาว.....

เลขประจำตัวประชาชน.....เกี่ยวข้องเป็น.....

ระดับชั้น.....ตั้งแต่ปีการศึกษา.....เป็นต้นไป

โดยมีเอกสาร/หลักฐาน/ข้อมูล ประกอบการพิจารณาดังนี้

- ○ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- ○ สำเนาทะเบียนบ้าน
- ○ สำเนาวุฒิการศึกษา
- ○ ใบประกาศปราชญ์ชาวบ้าน หรือครูภูมิปัญญา
- ○ ใบมอบอำนาจ
- ○ อื่นๆ (ระบุ).....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

ตัวอย่าง

แบบรายงานผลการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์
เพื่อเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

กรณีผู้จัดการศึกษามีวุฒิไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ผลการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ เป็นส่วนหนึ่งของผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยครอบครัว ชื่อ .....นามสกุล.....
ตามคำร้องลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ดังนี้

รายงานการประเมินและข้อคิดเห็นของคณะกรรมการ	หลักฐาน/หลักฐานประกอบการประเมิน	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. ความรู้ความสามารถ 1. ..... 2. ..... 3. ..... 4. ..... 5. ..... ฯลฯ			
2. ประสบการณ์ในการจัดการศึกษา 1. ..... 2. ..... 3. ..... 4. ..... 5. ..... ฯลฯ			

ลงชื่อ.....ประธานคณะกรรมการ
(.....)
ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)
ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)
ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

การอนุมัติผลการประเมิน ☐ อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ

ลงชื่อ.....ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตัวอย่าง

ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต .....
เรื่อง แนวทางการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษารูปแบบต่างๆ
เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว สามารถดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยการเชื่อมโยงผลการเรียน ระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งผลการเรียนรู้จากนอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาต่อเนื่องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา ประกาศ ณ วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2546 แนวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ คู่มือการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ..... มีมติเห็นชอบแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษารูปแบบต่างๆ เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.....และครอบครัว/ผู้จัดการศึกษา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการเทียบโอนผลการเรียน

1.1 เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงผลการเรียน / ผลการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน และเพื่อให้เกิดการต่อเนื่องเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนที่ได้ละทิ้งการเรียนไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง และประสงค์จะกลับมาเข้าศึกษาต่อในช่วงเวลาหนึ่ง

1.2 เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

1.3 เพื่อให้เกิดการเพิ่มพูนคุณวุฒิทางการศึกษา

1.4 เพื่อส่งเสริมให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.5 เพื่อให้โอกาสและทางเลือกในการศึกษาต่อ ฝึกอบรมในระดับที่สูงขึ้น หรือประกอบอาชีพ หรือเปลี่ยนแนวการศึกษา ตามความสนใจ ตามความถนัด และตามความสามารถรายบุคคล

1.6 เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการศึกษาต่อ ระหว่างรูปแบบการจัดการศึกษา และระหว่างหลักสูตร ให้สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องเรียนใหม่ตลอดทั้งหลักสูตร

2. คุณสมบัติของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน

2.1 ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน ต้องไม่เป็นนักเรียนในสถานศึกษาใดๆ

2.2 ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.3 ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.4 ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน จะต้องเป็นผู้เรียนที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ศึกษาโดยครอบครัว

3. ข้อกำหนดในการเทียบโอนผลการเรียน

3.1 คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่รับเทียบโอนผลการเรียน ให้ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา ประกาศ ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2546 รวมทั้งแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง (หรือกระทรวงศึกษาธิการกำหนดเพิ่มเติม)

3.2 คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่รับเทียบโอนผลการเรียนจากสถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงานอื่น ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดและแนวทางของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.3 ผู้ที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่รับเทียบโอนผลการเรียน อย่างน้อย 1 ภาคเรียน

3.4 การจบหลักสูตรของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน หรือการให้หน่วยกิต / หน่วยการเรียน ให้เป็นไปตามเกณฑ์การจบของแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่ได้รับอนุญาตโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4. ช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียน

ให้ผู้เรียนที่ประสงค์จะขอเทียบโอนผลการเรียนยื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และให้คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้ง ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ให้แล้วเสร็จภายใน 1 ภาคเรียน (6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ผู้เรียนได้รับอนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ศึกษาโดยครอบครัว)

5. แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน อาจดำเนินการได้ทั้งกรณีที่ผู้เรียนจบการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือเทียบโอนกลางคัน ซึ่งสามารถพิจารณาดำเนินการได้ ดังนี้

5.1 การเทียบโอนผลการเรียนในกรณีที่ผู้เรียนยังไม่จบชั้นปีสุดท้ายของแต่ละระดับการศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือย้ายสถานศึกษากลางคัน ให้คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่รับเข้าเรียน พิจารณาความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนจากเอกสารการศึกษาหรือหลักฐานอื่น หรือมีการประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียนเพิ่มเติม เพื่อจัดให้เข้าเรียนในชั้นที่ขอเทียบโอนผลการเรียน

5.2 การเทียบโอนผลการเรียนจากสถานศึกษาที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาแตกต่างจากระบบชั้นปี เช่น จัดเป็นช่วงชั้น หรือช่วงเวลาตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ให้คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่รับเข้าเรียน พิจารณาความรู้และทักษะจากเอกสารการศึกษาหรือหลักฐานอื่น หรือมีการประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียนเพิ่มเติม เพื่อพิจารณาให้เข้าเรียนในชั้นที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.3 ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ หากมีความประสงค์ขอเข้ารับการเทียบโอนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของตน ให้ครอบครัว / ผู้จัดการศึกษา ดำเนินการขอเทียบโอนผลการเรียนต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และครอบครัว/ผู้จัดการศึกษา ที่เห็นพ้องร่วมกัน จำนวน 5 คน โดยผู้แทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประธานคณะกรรมการ และจัดให้มีการประเมินตามระเบียบหรือแนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6. วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ที่รับเข้าเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ ดังนี้

6.1 พิจารณาจากเอกสารการศึกษา เช่น ระเบียนแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร ใบรับรองผลการศึกษา สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ หรือหลักฐานอื่นที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน ฯลฯ

6.2 ประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่มีมาก่อนของผู้ขอเทียบโอนจากหลักฐานการผ่านงาน รายละเอียดการฝึกอาชีพ แฟ้มสะสมงาน ผลงาน เป็นต้น ซึ่งสามารถประเมินด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การปฏิบัติ การสัมภาษณ์ แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ หากหลักฐานดังกล่าว ไม่สามารถแสดงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนได้ ให้ใช้แบบทดสอบในการประเมินเพิ่มเติม

คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้ง อาจพิจารณาใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือทั้งสองวิธีร่วมกันก็ได้

7. แนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ (หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล) เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว ดำเนินการดังนี้

7.1 ให้นำผลการเรียนรู้จากเอกสารทางการศึกษาที่ออกโดยสถานศึกษา มาประกอบการพิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และจุดหมายกับเนื้อหา สาระ หน่วยน้ำหนักและเวลาเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์ตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 หากผลการพิจารณาไม่ผ่านให้ครอบครัว / ผู้จัดการศึกษา จัดการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์นั้นเพิ่มเติม

7.2 จำนวนหน่วยกิต / หน่วยการเรียน / หน่วยน้ำหนัก ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และครอบครัว / ผู้จัดการศึกษาร่วมกันพิจารณา โดยคำนึงถึงหน่วยน้ำหนักและเวลาเรียน ที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์ตามแผนการจัดการศึกษาของครอบครัวนั้น

ทั้งนี้ รวมเวลาเรียนทั้งหมดเป็นไปตามโครงสร้างเวลาเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง / ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง)

7.3 ผลการเรียน / ผลการประเมิน ให้ยอมรับผลการประเมินตามเอกสารหลักฐานทางการศึกษาซึ่งออกโดยสถานศึกษาที่นำมาประกอบการพิจารณา

7.4 การบันทึกผลการเรียน ให้นำผลการเรียนรายวิชาที่มีการวัดและประเมินผลจากสถานศึกษาเดิมกรอกในใบแสดงผลการเรียนของครอบครัว โดยให้แนบเอกสารเดิมไว้กับใบแสดงผลการเรียนใหม่ พร้อมกับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์ และจำนวนหน่วยกิต / หน่วยการเรียนตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนไว้ ในช่องหมายเหตุ หรือตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเพิ่มเติม

7.5 การคิดค่าผลการเรียนเฉลี่ย ให้คิดจากรายวิชาที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาเดิม โดยนำผลการประเมินที่มีระดับผลการเรียน มาคิดรวมกับผลการประเมินของกลุ่มสาระการเรียนรู้ /กลุ่มประสบการณ์ตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว โดยคิดเทียบเคียงเวลาเรียน 40 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยน้ำหนัก ส่วนระดับผลการเรียนให้ประเมินโดยคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้ง

8. แนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาตามอัธยาศัย (หมายถึง การศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาสโดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ) หรือจากประสบการณ์การทำงาน หรือจากการดำเนินชีวิต เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ดำเนินการ ดังนี้

8.1 ให้นำผลการเรียนรู้จากเอกสาร / หลักฐานแสดงวุฒิสูงสุดทางการศึกษา / หลักฐานที่แสดงถึงความรู้ ทักษะที่ออกโดยสถานศึกษา / ศูนย์การเรียน / การศึกษาตามอัธยาศัย / ประสบการณ์ทำงาน /การฝึกอาชีพและอื่นๆ โดยพิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และจุดหมายกับเนื้อหาสาระ หน่วยน้ำหนักและเวลาเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์ตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 หากผลการพิจารณาไม่ผ่าน ให้ครอบครัว / ผู้จัดการศึกษา จัดการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์นั้นเพิ่มเติม

8.2 จำนวนหน่วยกิต / หน่วยการเรียน / หน่วยน้ำหนัก ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และครอบครัว / ผู้จัดการศึกษาร่วมกันพิจารณา โดยคำนึงถึงหน่วยน้ำหนักและเวลาเรียน ที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์ตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวนั้น

ทั้งนี้ รวมเวลาเรียนทั้งหมดเป็นไปตามโครงสร้างเวลาเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง / ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง)

8.3 ผลการเรียน/ผลการประเมิน ให้ยอมรับเอกสารหลักฐานทางการศึกษา / หลักฐานที่แสดงถึงความรู้ ทักษะ ซึ่งออกโดยสถานศึกษา / ศูนย์การเรียน / การศึกษาตามอัธยาศัย / ประสบการณ์ทำงาน /การฝึกอาชีพและอื่นๆ ที่นำมาประกอบการพิจารณา

8.4 การบันทึกผลการเรียน ให้นำผลการพิจารณาการเทียบโอนผลการเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์ และจำนวนหน่วยกิต / หน่วยการเรียนตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว กรอกในใบแสดงผลการเรียนของครอบครัว พร้อมกับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์และจำนวนหน่วยกิต / หน่วยการเรียนตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนไว้ ในช่องหมายเหตุ หรือตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเพิ่มเติม

8.5 การคิดค่าผลการเรียนเฉลี่ย ให้คิดจากผลการประเมินจากเอกสารหลักฐานทางการศึกษา / หลักฐานที่แสดงถึงความรู้ ทักษะที่ออกโดยสถานศึกษา / ศูนย์การเรียน / การศึกษาตามอัธยาศัย / ประสบการณ์ทำงาน / การฝึกอาชีพ และอื่นๆ มาคิดรวมกับผลการประเมินของกลุ่มสาระการเรียนรู้ /กลุ่มประสบการณ์ตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว โดยคิดเทียบเคียงเวลาเรียน 40 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยน้ำหนัก ส่วนระดับผลการเรียนให้ประเมินโดยคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้ง

ประกาศ ณ วันที่ ..... พ.ศ.....

(นาย.....)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต.....

ตัวอย่าง

เลขที่...../.....

แบบยื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียน/ความรู้และประสบการณ์เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต .....

เขียนที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอเทียบโอนผลการเรียน / ความรู้และประสบการณ์
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต .....

ด้วยข้าพเจ้า (ด.ช., ด.ญ., นาย, นางสาว).....
เกิดวันที่.....เลขประจำตัวประชาชน.....มีความประสงค์ขอเทียบโอนผลการเรียน / ความรู้และประสบการณ์จาก ☐ การศึกษาในระบบ (ชั้น.....) ☐ การศึกษานอกระบบ ☐ การศึกษาตามอัธยาศัย ☐ ประสบการณ์การทำงาน ☐ การฝึกอาชีพ เพื่อให้กลุ่มสาระการเรียน/กลุ่มประสบการณ์ ของแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (บ้านเรียน.....)
ระดับการศึกษา/ชั้น.....จำนวน.....กลุ่มสาระการเรียน/กลุ่มประสบการณ์ ดังนี้

ลำดับที่	กลุ่มสาระการเรียน/กลุ่มประสบการณ์	หน่วยกิต	หลักฐาน/ข้อมูลประกอบการพิจารณาเทียบโอน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ).....ผู้ขอเทียบโอน
(.....)

<u>หมายเหตุ</u> หลักฐาน/ข้อมูลประกอบการพิจารณาเทียบโอน ได้แก่ ระเบียนแสดงผลการเรียน เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล ระเบียนสะสม ใบรับรองเวลาเรียน ผลการเรียนระหว่างภาค แฟ้มสะสมงาน หนังสือรับรองความรู้ ทักษะ ประสบการณ์การทำงาน โครงการฝึกอาชีพ โครงการฝึกงานอื่นๆ (โปรดระบุ) เป็นต้น

ตัวอย่าง

แบบหนังสือรับรอง

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า .....
วัน/เดือน/ปีที่เกิด.....เลขประจำตัวประชาชน..... ได้รับการฝึกอาชีพ/ประสบการณ์ด้าน.....ณ บริษัท/หน่วยงาน.....
ซึ่งแสดงให้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ ดังนี้

☐ การศึกษาตามอัธยาศัย ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....
☐ การฝึกอาชีพ ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....
☐ ประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

ให้ไว้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

(ลงชื่อ).....
(.....)
ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ ประทับตราของหน่วยงาน (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

แบบรายงานผลการเรียน/ความรู้และประสบการณ์เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขออนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต.....

ตามที่ คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ได้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ของ..... เกิดวันที่..... เลขประจำตัวประชาชน..... ซึ่งขอเทียบโอนผลการเรียนจาก ☐ การศึกษาในระบบ(ชั้น.....) ☐ การศึกษานอกระบบ ☐ การศึกษาตามอัธยาศัย ☐ ประสบการณ์การทำงาน ☐ การฝึกอาชีพ เพื่อเข้าศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (บ้านเรียน.....) ระดับการศึกษา/ชั้น..... จำนวน.....กลุ่มสาระการเรียน/กลุ่มประสบการณ์ มีผลการเทียบโอนผลการเรียนปรากฏ ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียน/ กลุ่มประสบการณ์ ที่ขอรับเทียบโอนผลการเรียน	กลุ่มสาระการเรียน/ กลุ่มประสบการณ์ ที่ได้รับเทียบโอนผลการเรียน	ผลการเทียบโอน		วิธีการ
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				

สรุปการตัดสินผลการเทียบโอน

☐ ได้.....กลุ่มสาระการเรียน/กลุ่มประสบการณ์

☐ ไม่ได้.....กลุ่มสาระการเรียน/กลุ่มประสบการณ์ที่ต้องเรียนเพิ่มเติม เนื่องจาก.....

.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

☐ อนุมัติ

☐ ไม่อนุมัติ เนื่องจาก.....

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตัวอย่าง

ใบแจ้งผลการเทียบโอนผลการเรียน/ความรู้และประสบการณ์เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต.....ขอรับรองว่า .....
วัน/เดือน/ปีที่เกิด.....เลขประจำตัวประชาชน.....
ระดับการศึกษาเดิม.....จาก.....จังหวัด.....
ได้ยื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียน/ความรู้และประสบการณ์ โดยนำหลักฐาน/ข้อมูลประกอบการพิจารณา จาก ☐ การศึกษาในระบบ(ชั้น.....) ☐ การศึกษานอกระบบ ☐ การศึกษาตามอัธยาศัย ☐ ประสบการณ์การทำงาน ☐ การฝึกอาชีพเพื่อเข้าศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว(บ้านเรียน.....)
ระดับการศึกษา/ชั้น..... จำนวน.....กลุ่มสาระการเรียน/กลุ่มประสบการณ์ ได้รับการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียน/ กลุ่มประสบการณ์ ที่ขอรับเทียบโอนผลการเรียน	กลุ่มสาระการเรียน/ กลุ่มประสบการณ์ ที่ได้รับเทียบโอนผลการเรียน	ผลการเทียบโอน		วิธีการ
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				

สรุปการตัดสินผลการเทียบโอน

☐ ได้.....กลุ่มสาระการเรียน/กลุ่มประสบการณ์

☐ ไม่ได้.....กลุ่มสาระการเรียน/กลุ่มประสบการณ์ที่ต้องเรียนเพิ่มเติม เนื่องจาก.....

.....

ให้ไว้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

(.....)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต .....
...../...../.....

รูปถ่าย
ขนาด
4×5 ซ.ม.

.....
นายทะเบียน

ตัวอย่าง

ทะเบียนผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน/ความรู้และประสบการณ์เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ลำดับที่	ชื่อ – สกุล	ชื่อสถานศึกษาเดิม/รูปแบบการศึกษา	เทียบโอนเข้าหลักสูตร/ชั้น/ระดับ	วัน/เดือน/ปีที่เทียบโอน	หมายเหตุ

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเป้าหมาย คุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

ตัวอย่างเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวังในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

แผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว **เป็นกรอบทิศทางและภาพการเรียนรู้โดยรวม ของการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ** ตลอดจนเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างครอบครัว ผู้จัดการศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการติดตาม ดูแล ส่งเสริมและรับรองผล ให้นำไปสู่ความสามารถในการปฏิบัติของทุกฝ่ายได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวเป็นการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะอยู่ในกลุ่มที่เป็นการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย ที่มีแนวคิด ปรัชญา จุดมุ่งหมายต่างไปจากการศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาทางเลือก รวมทั้งเป็นการศึกษาที่ตอบสนองต่อผู้เรียนตามความแตกต่างรายบุคคล **แผนการจัดการศึกษาของครอบครัวจึงสามารถปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** อันส่งผลต่อแนวปฏิบัติการเขียนแผนในแต่ละองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดจุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ **ให้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทาง** เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ในส่วนจุดหมาย สมรรถนะ และคุณลักษณะครอบครัวควรยึดตามหลักสูตรแกนกลางเป็นเบื้องต้น แล้วสามารถปรับใช้เพิ่มเติมให้สอดคล้องตรงตามปรัชญาความเชื่อทางการศึกษาของครอบครัวยิ่งขึ้นได้ **การเขียนแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว** กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาความรู้ เป็นองค์ความรู้ ทักษะ และค่านิยม ที่ผู้เรียนควรได้รับการเรียนรู้ เพื่อจะช่วยนำพาให้บรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด **ครอบครัวสามารถจัดการเรียนรู้ตาม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางฯ หรืออาจหลอมรวมบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการหณ์ต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม**

ตัวอย่างการหลอมรวมบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการณ์ โดยเชื่อมโยงตามมาตรา 23 ของพระราชบัญญัการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งการจัดการศึกษาทั้งในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ซึ่งอาจหลอมรวมบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการณ์ ดังนี้

(1) กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในตนเองและสังคม

(2) กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

(3) กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในภาษาไทย

(4) กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในภาษาอังกฤษ

(5) กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในคณิตศาสตร์

(6) กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(7) กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในอาชีพ

ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ให้แสดง **เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง** เชื่อมโยงกับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะสำคัญที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง ฯ พร้อมทั้งให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะ ธรรมชาติการเรียนรู้ ความถนัดความสนใจ และศักยภาพของตัวผู้เรียน โดยสามารถที่จะจัดเวลาเรียนเป็นรายภาค รายปี หรือช่วงชั้นก็ได้

เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวังในแต่ละกลุ่มประสบการณ์นี้ สามารถปรับและพัฒนาให้มีความเหมาะสมไปในระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้

ทั้งนี้ มีข้อที่ควรทำความเข้าใจเพิ่มเติมในการจัดการศึกษาเป็นรายบุคลตามหลักพหุปัญญา คือผู้เรียนบางคนความสามารถที่เป็นจุดเด่นอาจไปได้เร็วกว่าเกณฑ์ปกติ ส่วนเรื่องที่ไม่ถนัดอาจต้องการเวลาในการพัฒนามากกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งเป็นเรื่องตามธรรมชาติ ส่วนที่โดดเด่นเห็นชัดหรือเริ่มมีแนวโน้มจึงควรพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ส่วนที่ไม่ถนัดเป็นจุดอ่อนควรวางแนวทางเสริมให้มีความสมดุลยิ่งขึ้น พร้อมทั้ง ควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับมาตรฐานทักษะกระบวนการ (Performance Standard) อย่างมีความยืดหยุ่นได้ในมาตรฐานเนื้อหา (Content Standard) ตลอดจนมีการยืดหยุ่นในการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการวัดประเมินผลไว้ในบางกลุ่มประสบการณ์สำหรับผู้เรียนที่มีความจำเป็นมีลักษณะหรือความต้องการพิเศษ ต่างจากผู้เรียนทั่วไป

ตัวอย่างเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวังในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

กลุ่มประสบการณ์	เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง			
	ช่วงชั้นที่ ๑	ช่วงชั้นที่ ๒	ช่วงชั้นที่ ๓	ช่วงชั้นที่ ๔
ความรู้ในตนเองและสังคม	- มีสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการกิน การพักผ่อนนอนหลับ การรักษาความสะอาดอวัยวะทุกส่วนของร่างกาย การเล่น และการออกกำลัง - เข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน - ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมตามวัยเมื่อมีปัญหาทางอารมณ์และปัญหาสุขภาพ - รู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้างตามวัย - ยกตัวอย่างบุคคลซึ่งมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นของตน	- เข้าใจความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการทำงานของระบบต่างๆ ของร่างกาย และรู้จักดูแลอวัยวะที่สำคัญของระบบนั้นๆ - รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬา ปฏิบัติเป็นประจำ เคารพกฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา - เข้าใจธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม แรงขับทางเพศของชายหญิงเมื่อย่างเข้าสู่วัยแรกรุ่นหรือวัยรุ่น สามารถปรับตัวและจัดการได้อย่างเหมาะสม - สืบค้นประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่หลากหลาย	- เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ - ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง - เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย - ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ สืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายตามความสนใจและความถนัดในประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม	- รักและภาคภูมิใจในตนเอง สามารถค้นพบจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง ยอมรับในความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น - แสดงออกถึงความรัก ความเอื้ออาทร ความเข้าใจในอิทธิพลของครอบครัว เพื่อน สังคม และวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ การดำเนินชีวิต และวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี - ออกกำลังกาย เล่นกีฬา เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ อย่างถูกต้องสม่ำเสมอ ชื่นชม สนุกสนาน - มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของท้องถิ่น ประเทศและโลกอย่างกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาแนวคิดและวิถีทาง

กลุ่มประสบการณ์	เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง			
	ช่วงชั้นที่ ๑	ช่วงชั้นที่ ๒	ช่วงชั้นที่ ๓	ช่วงชั้นที่ ๔
ความรู้ในตนเองและสังคม	- อธิบายการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการด้วยวิธีต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย - วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการ - แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ ชื่นชมในความสำเร็จของตนเองและผู้อื่น และเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ	- รู้เรื่องจังหวัด ภาคประเทศของตน ทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม ประเพณี การเมืองการปกครองและสภาพเศรษฐกิจ - ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ หน้าที่ในฐานะพลเมืองของท้องถิ่น จังหวัด ประเทศ มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น - วิเคราะห์สิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย - รู้เท่าทันและสามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้สมวัย	ภูมิปัญญา เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองของประเทศไทย ประเทศเพื่อนบ้านและประเทศที่สำคัญในสังคมโลก -อธิบายความเป็นมา หลักการและความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย - เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก - อาสาสมัครช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข -แสดงความคิดเห็นต่อนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐ ผลดีผลเสียของความร่วมมือและการแข่งขันกันในทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ -สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม/ชมรมที่ตนเองสนใจอย่างต่อเนื่อง มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีผลงาน/โครงงานเผยแพร่ต่อสาธารณชน
ความรู้ในศาสนาศิลปะวัฒนธรรม	- ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติศาสดา สาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างในพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่นับถือ	- วิเคราะห์ความสำคัญและเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ	- เห็นคุณค่าและวิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมในการพัฒนาตนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการทำงานและการมีครอบครัว	-วิเคราะห์การพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้อง การฝึกฝนการพึ่งตนเอง การพัฒนาตนเองสู่อิสรภาพในพุทธศาสนาหรือแนวคิดของศาสนาที่นับถือ

กลุ่มประสบการณ์	เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง			
	ช่วงชั้นที่ ๑	ช่วงชั้นที่ ๒	ช่วงชั้นที่ ๓	ช่วงชั้นที่ ๔
ความรู้ในศาสนา ศิลปะ วัฒนธราม	- เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา การมีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่นับถือ - สร้างสรรค์และแสดงออกในทางศิลปะ อาทิ วาดรูป ปั้น ร้องรำ ดนตรี งานหัตถกรรม	- เข้าใจและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ - อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย - เข้าใจและปฏิบัติตนตามค่านิยมที่ดีงามในการธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทยตามวัย - รู้และเข้าใจบทบาทของศิลปะแขนงต่างๆ ที่สะท้อนชีวิต สังคม อิทธิพลความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนาและวัฒนธรรม	-วิเคราะห์ความสำคัญของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่นับถือในฐานะที่ช่วยสร้างสรรค์อารยธรรมและความสงบสุขแก่โลก -รู้จักอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม -เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี ใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลาย สบายใจ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งรุนแรง -สามารถนำเสนอความคิด ความรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านงานศิลปะของตน ให้คุณค่า เปรียบเทียบกับงานศิลปะของบุคคลอื่น	-ร่วมเสวนาและเสนอแนะแนวทางในการธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถืออันส่งผลถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก -เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน -เข้าใจ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะสาขาต่างๆ กับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

กลุ่มประสบการณ์	เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง			
	ช่วงชั้นที่ ๑	ช่วงชั้นที่ ๒	ช่วงชั้นที่ ๓	ช่วงชั้นที่ ๔
ความรู้ในภาษาไทย	- อ่านคำพื้นฐานอย่างเข้าใจความหมายได้ไม่ต่ำกว่า ๑,๒๐๐ คำ อ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรอง ที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียน ด้วยความเข้าใจและมีมารยาทในการอ่าน - เขียนคำพื้นฐานได้ไม่ต่ำกว่า ๑,๒๐๐ คำ เขียนเรื่องจากภาพ เขียนบรรยายภาพ และมีมารยาทในการเขียน - ฟัง ดู พูด อ่าน และเขียนอย่างมีมารยาท พูดและเขียนสื่อสารได้อย่างชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์โดยใช้คำสุภาพ	อ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียนอย่างคล่องแคล่ว สรุปใจความสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และมีมารยาทในการอ่าน - เขียนเรียงความอย่างคล่องแคล่วและมีมารยาทในการเขียน - ฟัง ดู พูด อ่าน และเขียนอย่างมีมารยาท และพูด เขียนแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์จากเรื่องที่ฟัง ดู อ่าน อย่างสมเหตุสมผล	- ฟัง ดู พูด อ่าน และเขียนอย่างมีมารยาท และพูด เขียนอธิบาย ชี้แจง จากเรื่องที่ฟัง ดู อ่าน ได้หลากหลายแง่มุม อย่างสมเหตุสมผล - เข้าใจและสรุปข้อคิดที่ได้จากวรรณคดี วรรณกรรม เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก บทอาขยานและบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่าต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	- ฟัง ดู พูด อ่าน และเขียนอย่างมีมารยาท และพูด เขียนโน้มน้าว เชิญชวน และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง ดู และอ่านให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม - ตั้งคำถาม แสดงความคิดเห็น อย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือ และการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจากเรื่องที่ฟัง ดู อ่าน
ความรู้ในภาษาอังกฤษ	- ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง อ่านออกเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ ประโยคง่ายๆ และบทพูดเข้าจังหวะง่ายๆถูกต้องตามหลักการอ่าน บอกความหมาย	- เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ	- ฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำและวิธีการที่มีหลายขั้นตอน บอกใจความสำคัญ เรียงลำดับข้อมูลจากบทสนทนาที่ฟังผ่านสื่อต่างๆ	- บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และสรุปความจากบทสนทนาที่ฟังผ่านสื่อต่างๆ

กลุ่มประสบการณ์	เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง			
	ช่วงชั้นที่ ๑	ช่วงชั้นที่ ๒	ช่วงชั้นที่ ๓	ช่วงชั้นที่ ๔
ความรู้ในภาษาอังกฤษ	ของคำและกลุ่มคำที่ฟัง ตอบคำถาม บอกคำศัพท์ ฟัง/พูดในสถานการณ์ง่ายๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน	- ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทางสุภาพเหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาล วันสำคัญ งานฉลอง ชีวิตความเป็นอยู่ เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ	- สนทนาเล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ที่ได้จากการฟัง อ่าน ประสบด้วยตนเอง และอธิบายวิธีการที่มีหลายขั้นตอนได้อย่างต่อเนื่อง - อ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ระบุใจความสำคัญ ลำดับเหตุการณ์จากสื่อที่เป็นภาษาอังกฤษง่ายๆ - เขียนความเรียงเหตุการณ์ประทับใจ บันทึกประจำวัน จดหมาย และE-mail - เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	- สนทนา เล่าเรื่อง อธิบาย แสดงความเห็น อภิปราย โต้แย้งสิ่งที่อยู่ในความสนใจ โดยใช้ประโยคที่มีความซับซ้อนได้อย่างต่อเนื่องและให้เหตุผลประกอบอย่างสร้างสรรค์ - วิเคราะห์และสรุปข้อมูลจากสื่อภาษาอังกฤษอย่างหลากหลายทั้งในและต่างประเทศ - เขียนสรุปความ บทวิจารณ์จากบทอ่านที่ตัดตอนจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ - ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแสวงหาความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตนต่อสังคมโลก หรือเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ

กลุ่มประสบการณ์	เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง			
	ช่วงชั้นที่ ๑	ช่วงชั้นที่ ๒	ช่วงชั้นที่ ๓	ช่วงชั้นที่ ๔
ความรู้ในคณิตศาสตร์	- บวกและลบจำนวนนับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ และ ๐ คูณจำนวนสองหลักกับจำนวนสองหลัก หารตัวตั้งไม่เกินสี่หลักตัวหารมีหนึ่งหลัก และการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ - รู้ เข้าใจความยาว ระยะทาง น้ำหนัก ปริมาตร ความจุ เวลา และเงิน และนำความรู้ใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ - รวบรวมข้อมูลและจำแนกข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน และอภิปรายประเด็นต่างๆ จากแผนภูมิรูปภาพและแผนภูมิแท่งได้ - มีทักษะการสังเกต การจัดกลุ่ม การเปรียบเทียบ การจำแนก ทักษะการรวบรวมข้อมูลและการเชื่อมโยง	- บวก ลบ คูณ และหารจำนวนนับ เศษส่วน ทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่ง และร้อยละ พร้อมทั้งแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้อย่างคล่องแคล่ว - รู้ เข้าใจลักษณะสมบัติของสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ทรงกระบอก กรวย ปริซึม พีระมิด มุม และเส้นขนาน - รวบรวมและจำแนกข้อมูล อธิบายได้ว่าเหตุการณ์ที่กำหนดให้นั้น เกิดขึ้นอย่างแน่นอน , อาจจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้, ไม่เกิดขึ้นแน่นอน - มีทักษะการสรุปอ้างอิง และการนำความรู้ไปใช้	- รู้ เข้าใจเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ หาพื้นที่ของรูปทรงต่างๆ ใช้ความรู้เกี่ยวกับความยาวและพื้นที่แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ - กำหนดประเด็นและเขียนข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาหรือสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งกำหนดวิธีการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หมาะสม - เข้าใจและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ นำเสนอข้อมูล - มีทักษะการวิเคราะห์ การประเมิน และทักษะการสรุปความคิดเห็น	- รู้ เข้าใจเรื่องพีชคณิต ฟังก์ชั่น สมการ ใช้วิธีการทางสถิติและความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์อย่างสมเหตุสมผล ประกอบการตัดสินใจ - เข้าใจ สามารถใช้การให้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัยได้ - ใช้ความรู้ ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมาย นำเสนอได้อย่างถูกต้อง เชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ - มีทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

กลุ่มประสบการณ์	เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง			
	ช่วงชั้นที่ ๑	ช่วงชั้นที่ ๒	ช่วงชั้นที่ ๓	ช่วงชั้นที่ ๔
ความรู้ในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	- มีความรู้เรื่องสิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต เข้าใจหน้าที่ของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน - มีความรู้เรื่องวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต - สำรวจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม -แสดงความกระตือรือร้นสนใจที่จะเรียนรู้ และความซาบซึ้งต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว ความมีเมตตา ความระมัดระวังต่อสิ่งมีชีวิตอื่น - เข้าใจความหมายและวิวัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม	มีความรู้เรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่างๆ ที่มีผลต่อภูมิอากาศ ภูมิประเทศและสัณฐานของโลก - ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา - แสดงถึงความสนใจ มุ่งมั่น รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ในการสืบเสาะหาความรู้ - ตระหนักในคุณค่าของความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ชื่นชม ยกย่อง และเคารพสิทธิในผลงานของผู้คิดค้น - เข้าใจการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์และพื้นฐานความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างงาน การคำนวณ การติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์และเครือข่ายคอมพิวเตอร์	- เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม - เข้าใจเรื่องสารและสมบัติของสาร -เข้าใจความสำคัญทรัพยากรธรรมชาติ นำความรู้ไปใช้จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน - รู้ เข้าใจการอนุรักษ์และสร้างความมั่นคงทางด้านพลังงาน ความจำเป็นของโลกในการพัฒนาและใช้พลังงานทางเลือก พลังงานสะอาด เกิดความตระหนักและรู้จักการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมที่ไม่สร้างผลกระทบทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่สร้างความสิ้นเปลืองในการใช้พลังงานรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงไม่สร้างนิสัยของการเสพบริโภคอย่างไม่รู้จักพอเพียง - ตั้งคำถามที่มีการกำหนดและควบคุมตัวแปร คิด	- เข้าใจเรื่องพลังงาน แรงและการเคลื่อนที่ ดาราศาสตร์และอวกาศ - อธิบายความรู้และใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และทำโครงงานหรือสร้างชิ้นงานตามความสนใจ เผยแพร่ต่อสาธารณะ - มีความสามารถในการนำแนวความคิดหลักการ เทคนิค ความรู้ วิธีการ กระบวนการทางเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน พร้อมทั้งเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มประสบการณ์	เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง			
	ช่วงชั้นที่ ๑	ช่วงชั้นที่ ๒	ช่วงชั้นที่ ๓	ช่วงชั้นที่ ๔
			คาดคะเนคำตอบหลายแนวทาง วางแผนและลงมือสำรวจตรวจสอบ วิเคราะห์และประเมินความสอดคล้องของข้อมูล และสรุปสร้างคำตอบความรู้ที่ได้ - มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองาน และใช้คอมพิวเตอร์สร้างชิ้นงานหรือโครงงานอย่างมีจิตสำนึกและรับผิดชอบ	
ความรู้ในอาชีพ	- เข้าใจประโยชน์ของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน มีทักษะในการสร้างของเล่น ของใช้อย่างง่าย - เข้าใจการทำงานของครอบครัว มีลักษณะนิสัยการทำงานที่กระตือรือร้น ตรงเวลา ประหยัด ปลอดภัย สะอาด รอบคอบ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	- มีทักษะการทำงานร่วมกัน การทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน ติดตาม ประเมินผล และมีความคิดสร้างสรรค์ - มีลักษณะนิสัยการทำงานที่ขยัน อดทน รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีมารยาท และมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	เข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพ มีเจตคติที่ดีเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ	มีประสบการณ์ต่ออาชีพที่สนใจ และสามารถประเมินทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ ความถนัด ความสนใจของตน

ภาคผนวก ค

ตัวอย่าง
การจัดตารางการเรียนรู้

ตัวอย่างการจัดตารางการเรียนรู้

คนเราทุกคน อาจเกิดมามีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น เพศ ฐานะ ลักษณะหน้าตา สูง-ต่ำ ดำ-ขาว ความคิด ความชอบ ความถนัด และอื่นๆก็ตาม แต่สิ่งที่ทุกคนมีเหมือนๆกันคือ เวลาในวันหนึ่งๆของการดำรงชีวิต คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนใหญ่มักผ่านชีวิตมาบนวันเวลาที่มีค่า หลายคนถือกำเนิดและเติบโตมาจากครอบครัวที่ยากจน ดำเนินชีวิตมาด้วยภาระงานที่หนักและยากลำบาก มีเวลาพักผ่อนหย่อนใจหรือให้กับความบันเทิงเริงรมย์น้อย แต่เขาสามารถประสบความสำเร็จอย่างงดงามได้ในที่สุด ก็ด้วยเหตุว่า ภาระงานอันเป็นกิจกรรมชีวิตในแต่ละช่วงเวลาของชีวิตเขานั้น เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่า ซึ่งท่านเหล่านี้ต่างมองเห็นว่า คุณค่าดังกล่าวนี้คือคุณค่าเชิงการเรียนรู้ แม้จะผิดพลาด ก็รู้ที่จะแก้ไข ปรับตัวใหม่ ทำให้เขาใช้ประโยชน์และต่อยอดยกระดับคุณภาพชีวิตของตนบนเป้าหมายชีวิตของเขาอย่างมีความหมายได้ ท่านเหล่านี้จึงตระหนักรู้ในคุณค่าของเวลาและถือว่าเวลาเป็นองค์ประกอบสำคัญของความมีระเบียบวินัยในตนเองและหมู่คณะ อันนำไปสู่ความสำเร็จผลตามเป้าหมายใดๆที่ตั้งไว้ ได้

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว ของแต่ละครอบครัว ก็เช่นเดียวกัน ที่อาจมีความแตกต่างกัน ทั้งหลักคิด ปรัชญา จุดมุ่งหมาย และอื่นๆ แต่สิ่งที่ทุกครอบครัวต่างก็มี เวลาในวันหนึ่งๆของการดำเนินชีวิตตรอบครัวเหมือนๆกัน หากครอบครัวผู้จัดการศึกษา ตระหนักว่า การศึกษา คือกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และตระหนัก ในความหมายและคุณค่าของเวลา ต่อความสุขความสำเร็จในชีวิตแล้ว ก็คงสามารถดำเนินการจัดการศึกษา ไปสู่ความสำเร็จผลตามเป้าหมายได้ ซึ่งจะดีได้ในระดับใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบราบละเอียดอื่นๆ อีกบางประการ แต่ในที่นี้เพียงประสงค์ให้ตระหนักในองค์ประกอบหลักเบื้องต้น ได้แก่ การใช้เวลาอย่างมีคุณค่าและมีความหมายต่อเป้าหมายการจัดการศึกษาของแต่ละครอบครัวที่ได้จัดวางไว้นั้น

แม้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว จะเป็นการจัดการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ที่เข้าใจกันทั่วไปว่าเป็นการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยก็ตาม แต่คำว่า ตามอัธยาศัย นั้นก็ควรมีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายในการจัดการศึกษากำกับอยู่ด้วย มิใช่ว่า เวลาใดใคร่เรียนก็เรียน เวลาใดไม่ใคร่เรียนก็ไม่เรียน ซึ่งหากเวลา ที่ไม่ใคร่ที่จะเรียนเป็นส่วนที่นอกเหนือการประมวลเป็นผลของการเรียนรู้ด้วย และหากมีในสัดส่วนเวลา ที่มากกว่าร้อยละ 60 80 หรือ 90 แล้ว จะเป็นเช่นไร ดังนั้น พึงทำความเข้าใจให้ได้ว่า จากที่ การศึกษาคือกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละช่วงเวลาในการดำเนินชีวิต ที่ไม่รู้สึกว่ามีความเคร่งครัดเชิงบังคับกะเกณฑ์มากจนเกินไป จึงควรหรือสามารถออกแบบให้ใกล้เคียงกับหรือเป็นแบบตามอัธยาศัยให้มากที่สุดได้ โดยมีวิธีสร้างแรงจูงใจให้มีความท้าทาย ความอยากรู้ นำไปสู่ความอยากเรียน อยากค้นหา เพื่อที่จะรู้ในสิ่งนั้นขึ้นมา อัธยาศัยในการเรียนรู้เรื่องนั้นๆก็จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ก็จะดำเนินต่อไปอย่างมีชีวิตชีวา เต็มอกเต็มใจในช่วงเวลาที่ครอบครัวผู้จัดต้องการได้ อันเป็นไปตามเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายที่ครอบครัวได้จัดวางไว้ และหากสามารถทำให้เป็นกำหนดที่มีความสม่ำเสมอ ทำนองว่า เป็นระบบระเบียบของการใช้เวลาอย่างมีคุณค่าและความหมายต่อเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของชีวิตและการศึกษาแล้ว ย่อมเป็นการดี อันจะเป็นหลักประกันในคุณภาพและความสำเร็จของการจัดการศึกษาได้มากขึ้น

ดังนั้น จึงขอเสนอกรอบแนวทางการจัดตารางการเรียนรู้แบบกว้างๆ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ครอบครัว ผู้จัดการศึกษาได้พิจารณาเป็นแนวทาง และปรับใช้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียน และสถานการณ์ในแต่ละช่วงวัน และเวลาที่อาจมีเหตุการณ์สำคัญแทรกซ้อนขึ้นมา หรือเปลี่ยนแปลงบางอย่างไป ซึ่งจะพบว่า ปัจจุบันเป็นไปได้มากว่า จะมีความพลิกผัน เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้เสมอ

ตัวอย่าง การจัดตารางการเรียนรู้

<table>
<tr><th>เวลา
วัน</th><th>ภาคเช้า</th><th>ภาคบ่าย</th><th>ภาคค่ำ</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>จันทร์</td><td>ศึกษาค้นคว้า</td><td>ปฏิบัติการ</td><td>สรุป-บันทึกการเรียนรู้</td><td rowspan="8">(สามารถปรับเปลี่ยน ให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และตามความเหมาะสมกับผู้เรียน)</td></tr>
<tr><td>อังคาร</td><td>แลกเปลี่ยนเรียนรู้</td><td>ปฏิบัติการ</td><td>สรุป-บันทึกการเรียนรู้</td></tr>
<tr><td>พุธ</td><td>ศึกษาค้นคว้า</td><td>ปฏิบัติการ</td><td>สรุป-บันทึกการเรียนรู้</td></tr>
<tr><td>พฤหัสบดี</td><td>แลกเปลี่ยนเรียนรู้</td><td>ปฏิบัติการ</td><td>สรุป-บันทึกการเรียนรู้</td></tr>
<tr><td>ศุกร์</td><td>ศึกษาค้นคว้า</td><td>ปฏิบัติการ</td><td>สรุป-บันทึกการเรียนรู้</td></tr>
<tr><td>เสาร์</td><td colspan="2">เรียนรู้โลกกว้าง</td><td>สรุป-บันทึกการเรียนรู้</td></tr>
<tr><td>อาทิตย์</td><td colspan="2">เรียนรู้โลกกว้าง</td><td>สรุป-บันทึกการเรียนรู้</td></tr>
</table>

หมายเหตุ รายละเอียดสาระและกิจกรรม กำหนดตามสัดส่วนน้ำหนัก(%) อย่างยืดหยุ่นตามธรรมชาติของผู้เรียน ตามกรอบสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์ที่จัดไว้ในแต่ละระดับชั้นของแผนการจัดการศึกษา ของครอบครัว

ภาคผนวก ง

กฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

"จัดการศึกษา" หมายความว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวแก่ผู้เรียน

"ครอบครัว" หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

"ผู้จัดการศึกษา" หมายความว่า บุคคลในครอบครัวหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวนั้นให้จัดการศึกษา

"ผู้เรียน" หมายความว่า บุตรหรือบุคคลผู้อยู่ในปกครองของครอบครัว

"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนา

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อ ๒ ให้ครอบครัว ซึ่งประสงค์จะจัดการศึกษาขึ้นคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อสำนักงาน คำขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ชื่อสกุลของครอบครัว

(๒) ชื่อ ชื่อสกุลของผู้เรียน

(๓) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้านของครอบครัวและผู้เรียน

(๔) ที่ตั้งและแผนผังสถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา

(๕) สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษา ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าของผู้จัดการศึกษา เว้นแต่ผู้จัดการศึกษาผ่านการประเมินโดยสำนักงานว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในการจัดการศึกษา

(๖) ระดับและประเภทการจัดการศึกษา

(๗) แผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานร่วมกันกำหนดตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ข้อ ๓ ให้สำนักงานเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาให้คณะกรรมการพิจารณาโดยเร็วและแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาตจัดการศึกษาตามข้อ ๒

ข้อ ๔ ในกรณีที่สำนักงานเห็นว่า ครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษาใด ไม่จัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๒ (๗) ให้สำนักงานแนะนำให้ครอบครัวนั้นปรับปรุงการจัดการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด หากครอบครัวดังกล่าวไม่ดำเนินการตามคำแนะนำ ให้สำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาให้ครอบครัวนั้นเลิกจัดการศึกษา

ข้อ ๕ ให้ครอบครัวดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำรายงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามที่สำนักงานกำหนดอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๖ ให้สำนักงานจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการวัดผลและประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานแจ้งให้ครอบครัวจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนนั้น และจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลใหม่ภายในระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด

ข้อ ๗ ให้สำนักงานออกหนังสือรับรองหรือหลักฐานการจบการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ผ่านการวัดผลและประเมินผลตามข้อ ๖

ข้อ ๘ การเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัวอาจมีได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกจัดการศึกษาตามคำขอของครอบครัว

(๒) คณะกรรมการมีมติให้เลิกจัดการศึกษาตามข้อ ๘

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

อลิศัย โพธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้ครอบครัวมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก จ

หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับกลุ่มเป้าหมาย

หลักเกณฑ์และวิธีการ

ปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

หลักเกณฑ์และวิธีการ
ปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ปีที่พิมพ์	พุทธศักราช ๒๕๕๕
จำนวนพิมพ์	๓,๕๐๐ เล่ม
ลิขสิทธิ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมต่าง ๆ มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้การศึกษามีความหลากหลาย และผู้เรียนมีโอกาสและมีทางเลือกมากยิ่งขึ้น สำหรับรูปแบบและวิธีการในการจัดการศึกษานั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้เปิดโอกาสให้สามารถจัดการศึกษาได้หลายรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้มีความยืดหยุ่น สนองต่อเจตนารมณ์ ความแตกต่าง และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยการจัดการศึกษาแต่ละรูปแบบสามารถเทียบโอนผลการเรียนระหว่างกันได้

นอกจากข้อกำหนดในกฎหมายทางการศึกษาแล้ว แนวคิดทางวิชาการหลักปรัชญาทางการศึกษา ซึ่งรวมถึงแนวคิดการศึกษาแบบก้าวหน้า (Progressivism) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) การศึกษาทางเลือก (Alternative Education) ตลอดจนความจำเป็นพื้นฐานด้านความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งรวมถึงศักยภาพของผู้เรียนทั้งผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ผู้มีความพิการบกพร่อง หรือผู้ที่มีความถนัดและความต้องการด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัดด้านกีฬา นาฏศิลป์ งานช่าง รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ เช่น ฐานะความเป็นอยู่ พื้นเพวัฒนธรรม เหล่านี้นำไปสู่ความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียน

ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มตามศักยภาพ

เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาในความเป็นเอกภาพด้านนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยให้มีความหลากหลายในทางปฏิบัติที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพให้เหมาะสมกับบริบทและความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายของคุณภาพผู้เรียน ครอบคลุมการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีโอกาสในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน แต่ให้มีความยืดหยุ่นในทางปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้การจัดการศึกษากลุ่มเป้าหมายเฉพาะสามารถปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพและบริบทได้

ด้วยเหตุที่การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีรูปแบบและวัตถุประสงค์แตกต่างกันอย่างหลากหลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำเอกสาร*หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ*ฉบับนี้ขึ้น โดยได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เพื่อให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะรูปแบบต่าง ๆ

รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำข้อกำหนดและแนวทางที่นำเสนอในเอกสารไปพิจารณาในการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในส่วนของเป้าหมาย โครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนการเทียบโอนผลการเรียนได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรต่อไป

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สิงหาคม ๒๕๕๔

คำชี้แจง

เอกสารหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน และเห็นแนวทางในการนำสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยเนื้อหาสาระของเอกสารนี้แบ่งเป็น ๕ ตอน แต่ละตอนได้ให้ข้อมูลพื้นฐานพร้อมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการในการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ตอนที่ ๑ : ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ให้ข้อมูลเหตุผลความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะทั้งในมิติของกฎหมายและแนวคิดทางวิชาการ รวมทั้งจำแนกรูปแบบของการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะแต่ละประเภท พร้อมทั้งอธิบายความหมายและนิยามคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีพื้นฐานความเข้าใจที่ตรงกันในการพิจารณาปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะแต่ละประเภทต่อไป

ตอนที่ ๒: การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานสังกัดกระทรวงอื่น ๆ นอกจากนั้นได้อธิบายบทบาทของฝ่ายต่าง ๆ ในกระบวนการจัดทำและอนุมัติ

หลักสูตรสถานศึกษา/แผนการจัดการศึกษา โดยเน้นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งดูแลจัดการศึกษาส่วนใหญ่ในประเทศ สำหรับหน่วยงานและสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงอื่นสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับบริบทและนโยบายของกระทรวงต้นสังกัด

ตอนที่ ๓ : การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ในส่วนนี้ได้นำเสนอหลักการสำคัญในการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักและพิจารณาอย่างรอบคอบถี่ถ้วนในประเด็นการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ให้มีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และในการปรับใช้นั้นต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ทั้งในส่วนของเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน โครงสร้างเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีขอบเขตและระดับของความยืดหยุ่นในการปฏิบัติแตกต่างกันไปสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะแต่ละรูปแบบ

ตอนที่ ๔ : การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการรายงานผล นำเสนอแนวคิดในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในระดับต่าง ๆ ทั้ง ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา และระดับชั้นเรียน ซึ่งการประเมินผลแต่ละระดับได้ครอบคลุมถึงการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในลักษณะที่ต่างกัน นอกจากนั้นได้ระบุเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินผลการเรียน เกณฑ์การจบหลักสูตร รวมทั้งการปรับรูปแบบวิธีการรายงานผล และเอกสารหลักฐานการศึกษาซึ่งอาจแตกต่างจากการศึกษาในระบบทั่วไป

ตอนที่ ๕ : การเทียบโอนผลการเรียน ให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับความสำคัญและความหมายของการเทียบโอนผลการเรียนที่สามารถดำเนินการเทียบโอนระหว่างกันได้ ทั้งการศึกษาส่วนใหญ่ทั่วไป และการศึกษากลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย หลักเกณฑ์และวิธีการในการเทียบโอนและการออกหลักฐานการเทียบโอนที่นำเสนอไว้ในส่วนนี้ จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้มีความยืดหยุ่นและเกิดความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาแต่ละลักษณะมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีหลากหลายรูปแบบ และมีความแตกต่างกันในหลายมิติ ทั้งเป้าหมาย วัตถุประสงค์การจัดการศึกษา จุดเน้นหรือความต้องการเฉพาะ ปรัชญาความเชื่อ วิธีการบริหารจัดการ ดังนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ จึงเป็นแนวทางที่จะช่วยให้การปฏิบัติมีความยืดหยุ่น ภายในกรอบและทิศทางที่จะช่วยให้มั่นใจได้ว่า ผู้เรียนในทุกกลุ่มเป้าหมายจะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. ๒๙๓/๒๕๕๑ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ดังรายละเอียดที่แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์สุชาติ ธาดาธำรงเวช)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำชี้แจง

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ตอนที่ ๑ : ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ๑-๘

- เหตุผลความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ๑
- ความหมายของการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ๒
- ลักษณะการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ๓
- หลักสูตรแกนกลางฯ และการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ๔
- นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง ๗

ตอนที่ ๒ : การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ๙-๑๔

- บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑๐
- กระบวนการจัดทำและอนุมัติหลักสูตรสถานศึกษา/แผนการจัดการศึกษา ๑๓

ตอนที่ ๓ : การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ๑๕-๒๒

- หลักการในการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๖
- การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๗
- เป้าหมายคุณภาพผู้เรียน ๑๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
• สาระการเรียนรู้	๑๘
• กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๘
• ระดับการศึกษา	๑๙
• โครงสร้างเวลาเรียน	๒๐
• การจัดการเรียนรู้	๒๑
ตอนที่ ๔ : การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการรายงานผล	๒๓-๓๐
• การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ	๒๓
• การตัดสินผลการเรียน	๒๔
• เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน	๒๕
• การให้ระดับผลการเรียน	๒๗
• เกณฑ์การจบการศึกษา	๒๘
• แนวทาง/วิธีการวัดและประเมินผล	๒๙
• การรายงานผลการเรียน	๓๐
ตอนที่ ๕ : การเทียบโอนผลการเรียน	๓๑-๓๖
• เหตุผลความจำเป็นในการเทียบโอนผลการเรียน	๓๑
• ความหมายของการเทียบโอนผลการเรียน	๓๒
• ข้อกำหนดในการเทียบโอนผลการเรียน	๓๒
• แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน	๓๓
• วิธีการเทียบโอนผลการเรียน	๓๔
• การออกหลักฐานการเทียบโอนผลการเรียน	๓๕
เอกสารอ้างอิง	๓๗-๓๘

ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

เหตุผลความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สืบเนื่องถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาไว้ในมาตรา ๔๙ "บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับผู้อื่น

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ"

พร้อมกันนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมต่าง ๆ มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้

การศึกษามีความหลากหลาย และผู้เรียนมีโอกาสและทางเลือกมากยิ่งขึ้น *(กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖)*

สำหรับรูปแบบและวิธีการในการจัดการศึกษานั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้เปิดโอกาสให้สามารถจัดการศึกษาได้หลายรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้มีความยืดหยุ่นสนองต่อเจตนารมณ์ ความแตกต่าง และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ซึ่งการศึกษาแต่ละรูปแบบดังกล่าวสามารถเทียบโอนผลการเรียนระหว่างกันได้ *(กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖)*

นอกจากข้อกำหนดในกฎหมายทางการศึกษาแล้ว แนวคิดทางวิชาการหลักปรัชญาทางการศึกษา ซึ่งรวมถึงแนวคิดการศึกษาแบบก้าวหน้า (Progressivism) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) การศึกษาทางเลือก (Alternative Education) ตลอดจนความจำเป็นพื้นฐานด้านความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งรวมถึงศักยภาพของผู้เรียนทั้งผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ผู้มีความพิการบกพร่อง หรือผู้ที่มีความถนัดและความต้องการด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัดด้านกีฬา นาฏศิลป์ งานช่าง รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ เช่น ฐานะความเป็นอยู่ พื้นเพวัฒนธรรม เหล่านี้นำไปสู่ความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างในด้านเป้าหมาย การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งการบริหารจัดการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญา จุดเน้น หรือศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน การศึกษาจะต้องจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ ความต้องการ และความจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

ปัจจุบัน การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีความแตกต่างในมิติที่สำคัญ คือ

๑. การศึกษาเฉพาะทางที่มีจุดเน้นพิเศษ เช่น กีฬา นาฏศิลป์ ปริยัติธรรม ฯลฯ

๒. การศึกษาที่มีแนวคิด ปรัชญา จุดมุ่งหมายต่างไปจากการศึกษาในระบบ ต้องการการศึกษาแบบก้าวหน้า (Progressivism) การศึกษาทางเลือก (Alternative Education)

๓. การศึกษาที่สนองต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางธรรมชาติ ศักยภาพ ฐานะความเป็นอยู่ พื้นเพภูมิลำเนา เช่น เด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีความถนัดเฉพาะทาง เด็กพิการ เด็กในภาวะยากลำบาก เด็กในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร เด็กไร้สัญชาติ เป็นต้น

ลักษณะการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในประเทศไทยมีหลากหลายลักษณะ ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ : กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษาในระบบ

- โรงเรียนในระบบที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้แตกต่างจากโรงเรียนส่วนใหญ่ทั่วไป เช่น โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนสัตยาไส การศึกษาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กพิการผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ
- โรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะทางหรือมีจุดเน้นเป็นพิเศษ เช่น โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนกีฬา โรงเรียนนายสิบทหารบก โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนไปรษณีย์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ฯลฯ

กลุ่มที่ ๒ : กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย

- มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นหลากหลาย สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา ธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน หรืออาจจัดการเรียนรู้ตามวิถีธรรมชาติ วิถีธรรม วิถีของชุมชน เช่น ศูนย์การเรียน การศึกษาโดยครอบครัว การศึกษาสายครูภูมิปัญญา
- เป็นการศึกษาทางเลือกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่ไม่ประสงค์จะเรียนในระบบการศึกษาปกติ ซึ่งมีเหตุผลมาจากพื้นฐานของบุคคลตามปรัชญาความเชื่อทางการศึกษา และการเรียนรู้ หรือด้านอื่น ๆ

หลักสูตรแกนกลางฯ และการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พัฒนาขึ้นตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๗ ซึ่งได้กำหนด

"ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ"

(กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖)

จากข้อกำหนดดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำและประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งได้บรรจุสิ่งที่เป็นประมวลความรู้และประสบการณ์ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับพลเมืองในชาติ เพื่อให้สถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต *(กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๒)*

สำหรับการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัตินั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะต่าง ๆ ได้ โดยระบุว่า "การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด" *(กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๒)*

ดังนั้น สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จึงสามารถปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในการออกแบบและบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและความต้องการได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ

ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ร่วมกันในระดับชาติ

การนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
สู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง หลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติและสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง แผนหรือแนวทางในการจัดประมวลความรู้และประสบการณ์ซึ่งจัดทำโดยคณะบุคคล/บุคคล ระดับสถานศึกษา หรือผู้จัดการศึกษา เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามคุณภาพที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถพัฒนาเพิ่มเติมในส่วนที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและความต้องการ

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียน สถาบัน ศูนย์การเรียน หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตรหรือเป้าหมายที่กำหนด โดยมีรูปแบบการบริหารจัดการ การดำเนินงานโดยองค์คณะบุคคลอย่างเป็นระบบชัดเจน

ผู้จัดการศึกษา หมายถึง บุคคล/คณะบุคคล หรือองค์กร ที่ได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การศึกษาโดยครอบครัว การศึกษาสายครูภูมิปัญญา เป็นต้น

สาระการเรียนรู้ หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะ และค่านิยม ที่ผู้เรียนควรเรียนรู้เพื่อจะช่วยนำพาให้บรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

กลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง กลุ่มขององค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้จัดแบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น ๘ กลุ่ม ได้แก่ ๑) ภาษาไทย ๒) คณิตศาสตร์ ๓) วิทยาศาสตร์ ๔) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนะธรรม ๕) สุขศึกษาและพลศึกษา ๖) ศิลปะ ๗) การงานอาชีพและเทคโนโลยี ๘) ภาษาต่างประเทศ

๒

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา โดยได้ระบุในมาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๑ ให้สถาบันทางสังคมต่าง ๆ มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้น กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้น โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖)

ด้วยเหตุนี้บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น นอกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ อีกมากมาย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น กระทรวงกลาโหมดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนนายสิบ กระทรวงวัฒนธรรมดูแลสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม กระทรวงคมนาคมดูแลการจัดการศึกษาโรงเรียนไปรษณีย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนกีฬา เป็นต้น

บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาในต่างสังกัด อาจจะมีขั้นตอนกระบวนการ ตลอดจนมีการกำหนดบทบาทผู้เกี่ยวข้องแตกต่างกันไปตามนโยบายของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สู่การปฏิบัติ

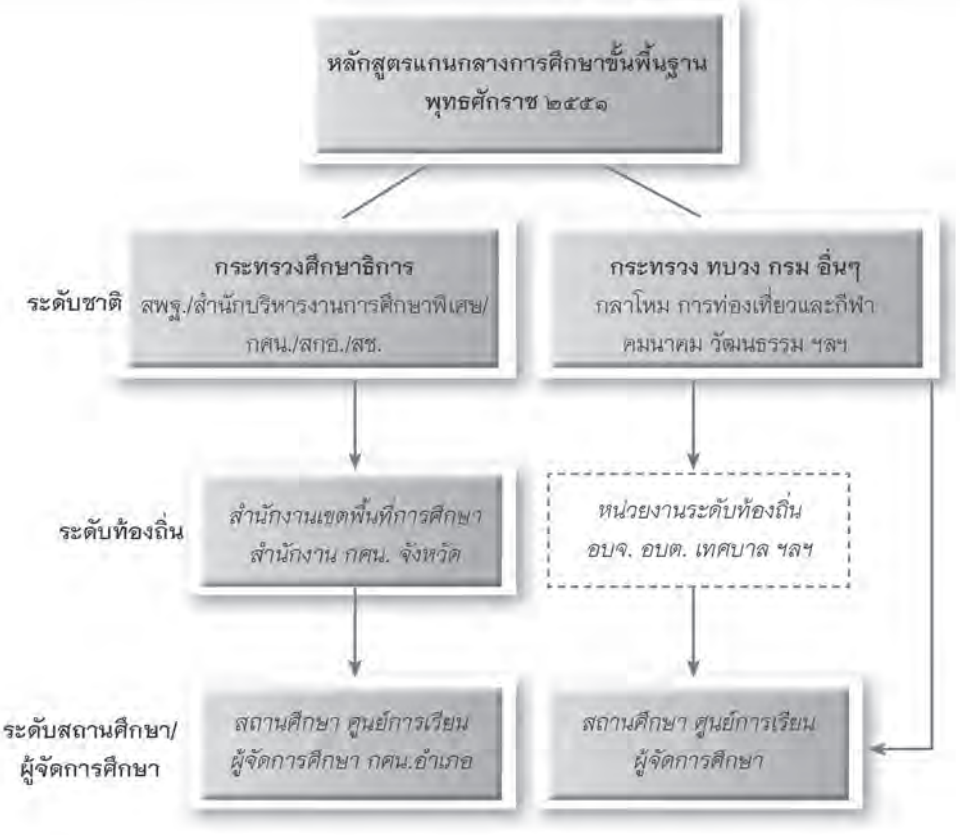

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้การกำกับดูแลของสังกัดใด จะมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษา โดยครอบครัว ชุมชน ต้องร่วมกันรับผิดชอบ และมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินงาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามเพื่อให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

๑. หน่วยงานส่วนกลางระดับชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวง ทบวง กรมอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา รวมทั้งให้การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาในสังกัด ให้สามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม เสมอภาค และมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางฯ และสอดคล้องกับบริบท จุดเน้น และความต้องการของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ รวมทั้งมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และวิจัย เพื่อให้การพัฒนาและใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. หน่วยงานระดับท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นนั้น นอกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่ดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ยังมีหน่วยงานระดับท้องถิ่นสังกัดกระทรวงอื่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีบทบาทหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ และส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการจัดการศึกษา รวมทั้งกำกับดูแลให้การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับสิ่งที่เป็นความคาดหวังและความต้องการของชาติ ท้องถิ่น และผู้เรียน

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้น นอกจากบทบาทความรับผิดชอบดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีบทบาทในการพิจารณาและอนุมัติหลักสูตร/แผนการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียน ครอบครัว รวมทั้งติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาที่จัดโดยศูนย์การเรียน ครอบครัว ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดตั้งคณะทำงานที่ประกอบไปด้วยภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ ทำงานร่วมกัน

ในกรณีของการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่จัดโดยสถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาที่สังกัดหน่วยงานอื่นนั้น จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ระเบียบหรือข้อปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานนั้น ๆ

๓. สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษา มีบทบาทความรับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา/แผนการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะและจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และจุดเน้นความต้องการของสถานศึกษา โดยสามารถปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางฯ

กระบวนการจัดทำและอนุมัติหลักสูตรสถานศึกษา/แผนการจัดการศึกษา

การจัดทำและอนุมัติหลักสูตรสถานศึกษา/แผนการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะต่าง ๆ มีกระบวนการดำเนินการแตกต่างกัน ดังนี้

๑. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษาในระบบ ให้คณะกรรมการ/คณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้งมอบหมายดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติการใช้หลักสูตร สำหรับสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงอื่น ให้พิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของกระทรวงต้นสังกัดด้วย

๒. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งรวมถึงศูนย์การเรียน สถาบันทางสังคมต่าง ๆ และการศึกษาโดยครอบครัว ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้จัดการศึกษามีหน้าที่จัดทำหลักสูตร/แผนการจัดการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในกรณีของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผู้จัดการศึกษามีหน้าที่รายงานการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนประจำปีต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้วย สำหรับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยที่สังกัดหน่วยงานอื่น ให้ดำเนินการตามข้อกำหนดของหน่วยงานต้นสังกัด

๓

การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการศึกษาต่อ โดยได้กำหนดเป้าหมายคุณภาพเป็นมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในระดับชั้นต่าง ๆ และให้มีความยืดหยุ่นในการนำสู่การปฏิบัติสำหรับการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกันหลากหลาย การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การจัดการศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบท และความแตกต่างของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้บรรลุคุณภาพตามเป้าหมายด้วยกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่แตกต่างกันได้ หรือสามารถปรับปรุงเพิ่มเติมส่วนที่ต้องการเน้น หรือความรู้ทักษะเฉพาะทางได้ตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

หลักการในการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ : การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในทุกรูปแบบ ควรคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนโดยรอบ ทั้งด้านความรู้และคุณธรรม เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนจะต้องผสมผสานทั้งสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียนด้วย

๒. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด : ในการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ องค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมาย โครงสร้างเวลาเรียน เกณฑ์การวัดและประเมินผล และจบหลักสูตร หรือการจัดกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ นั้น ควรจะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาในระบบส่วนใหญ่ โดยการจัดการศึกษาต้องสร้างความมั่นใจได้ว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นพื้นฐานตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางฯ ซึ่งได้กำหนดมาจากความคาดหวังของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมสำหรับการพัฒนาคนในชาติ

๓. คำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของผู้เรียน : การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารหลักฐานการศึกษา การรายงานผลการเรียน ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษามีศักดิ์และสิทธิ และเป็นที่ยอมรับเช่นเดียวกับผู้เรียนส่วนใหญ่ในระบบ และไม่ก่อให้เกิดข้อจำกัดหรือปัญหาอุปสรรคในการเทียบโอน หรือการศึกษาต่อตลอดจนการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคม

๔. คำนึงถึงความเป็นเอกภาพและความมั่นคงของชาติ : การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ และการเพิ่มเติมสาระความรู้ ทักษะเฉพาะทาง ตามจุดเน้นและความต้องการของผู้เรียน จะต้องไม่ขัดแย้งกับนโยบาย จารีตประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นไทย ความเป็นเอกภาพ ตลอดจนความมั่นคงของชาติ

การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะสามารถปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทั้งในส่วนของโครงสร้างเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพ บริบท ความต้องการ และปรัชญาการศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยในการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ดังนี้

เป้าหมายคุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา หรือผู้จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สามารถเลือกหรือปรับใช้ * ตัวชี้วัดในการพัฒนาผู้เรียนโดยอาจนำไปจัดการเรียนการสอนเป็นชั้นปี ช่วงชั้น หรือหลอมรวมบูรณาการ

---

* *การปรับใช้ หมายถึง การปรับรูปแบบวิธีการนำมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดสู่การปฏิบัติ เช่น จัดช่วงชั้น เป็นกลุ่ม หรือการหลอมรวมบูรณาการ แต่ยังคงไว้ซึ่งคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติที่ระบุไว้ในมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ยกเว้น กรณีที่คุณภาพที่ระบุไว้นั้นไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติหรือระเบียบเฉพาะกลุ่ม เช่น วินัยสงฆ์ เป็นต้น*

จัดเป็นกลุ่มประสบการณ์สำหรับสอนในระยะเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้ครอบคลุมองค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะสำคัญที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเหมาะสมกับสภาพบริบท ธรรมชาติการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน โดยสามารถเลือกหรือพัฒนาปรับใช้ตัวชี้วัดดังกล่าวให้เหมาะสมในระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้

ในกรณีที่สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาประสงค์จะจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเพิ่มเติมจากสิ่งที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางฯ ก็สามารถกำหนด “ผลการเรียนรู้” เพิ่มขึ้นได้

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาสาระเป็นองค์ความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อจะช่วยนำพาให้บรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนแยกรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรืออาจหลอมรวมบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในธรรมชาติ กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในตนเองและสังคม กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม นอกเหนือจากการเรียนด้านวิชาการใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้แล้ว ได้กำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ๑) กิจกรรมแนะแนว

๒) กิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนุม ชมรม ฯลฯ) และ ๓) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และเสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังการมีจิตสำนึกเพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่กับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ดังนั้น ในการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะนั้น ควรจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมทั้ง ๓ ประเภท ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางฯ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงวัยและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละระดับ ในการจัดการศึกษาของครอบครัว หรือการศึกษานอกระบบนั้น อาจจะประสานเพื่อขอความร่วมมือจากสถานศึกษา/สถาบันต่าง ๆ ในกรณีที่ประสงค์จะให้ผู้เรียนของตนเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษา/สถาบันเหล่านั้นจัดได้

ระดับการศึกษา

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนในระบบส่วนใหญ่ของประเทศและการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะให้จัดการศึกษาเป็น ๓ ระดับ เพื่อความเป็นเอกภาพในการจัดการศึกษาของชาติ ได้แก่

๑. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖)
๒. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)
๓. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖)

โครงสร้างเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สามารถพิจารณาจัดได้ ๒ ลักษณะ ตามรูปแบบการจัดการศึกษา ดังนี้

๑. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษาในระบบ จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค หรือรายปี โดยเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์สามารถปรับยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยให้มีเวลาเรียนรวมของแต่ละปีในแต่ละระดับการศึกษา ดังนี้

- ระดับประถมศึกษา เวลาเรียนรวมประมาณ ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เวลาเรียนรวมประมาณ ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี ให้จัดเป็นระบบหน่วยกิต กำหนดเวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

ในกรณีผู้เรียนมีความสามารถพิเศษ (Gifted) ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาในการพิจารณาปรับเวลาในการเรียนให้เหมาะกับการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

๒. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถจัดเวลาเรียนเป็นรายภาค รายปี หรือช่วงชั้นได้ โดยเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์สามารถปรับยืดหยุ่นตามบริบท จุดเน้น ปรัชญาของการจัดการศึกษาแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีเวลาเรียนเหมาะสมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ปรับใช้

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นั้น เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สถานศึกษาและผู้จัดการศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ วิธีการตามปรัชญาและความต้องการในการพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน โดยอาจสอดแทรกบูรณาการสาระวิชาต่าง ๆ รวมทั้งสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าด้วยกัน ตามแนวคิดหรือปรัชญาการศึกษา สภาพและบริบทที่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ และควรให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ มีการประยุกต์ความรู้มาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

๔

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการรายงานผล

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาผู้เรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการตรวจสอบและกำกับดูแลให้เกิดคุณภาพตามที่กำหนด อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ช่วยในการเทียบเคียงคุณภาพของการจัดการศึกษารูปแบบต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะให้ได้ตามมาตรฐานที่ตั้งไว้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในระดับต่างๆ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและการกำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ให้บรรลุคุณภาพตามเป้าหมาย โดยการวัดและประเมินผลการเรียนในปัจจุบันแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา และระดับชั้นเรียน ซึ่งแต่ละระดับมีลักษณะและวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป ในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะนั้น สามารถ

พิจารณาดำเนินการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการ และสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

ในการประเมินผลระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลมาตรวจสอบและกำกับ ติดตาม คุณภาพการจัดการศึกษาในภาพรวมนั้น สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาสามารถพิจารณาให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานต้นสังกัด

การประเมินผลระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน และการตัดสินผลการเรียน รวมทั้งเป็นข้อมูลในการอนุมัติการจบการศึกษาแต่ละระดับ สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาจะต้องดำเนินการประเมินและรายงานผลการเรียนตามหลักวิชาการและระเบียบปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานต้นสังกัด

นอกจากนั้น ในการวัดและประเมินผลจะต้องคำนึงถึงปัจจัยความแตกต่างของผู้เรียน อาทิ ผู้เรียนที่พิการอาจต้องมีการปรับการประเมินผลที่เอื้อต่อสภาพผู้เรียน ทั้งวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ หรือกลุ่มผู้เรียนที่มีจุดเน้นเฉพาะด้าน เช่น เน้นด้านอาชีพ นาฏศิลป์ พลศึกษา ฯลฯ อาจกำหนดสัดส่วนน้ำหนักคะแนนและวิธีการประเมินที่ให้ความสำคัญแก่ทักษะด้านการปฏิบัติ

การตัดสินผลการเรียน

การตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ร่วมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางฯ นั้นควร คำนึงถึงการประเมินเพื่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก (Formative Assessment) และมีการประเมินเพื่อตัดสินผล (Summative Assessment) ในระยะเวลาที่เหมาะสม ผู้สอนควรเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รวมทั้งจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้สามารถพัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

การตัดสินผลการเรียนสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ อาจมีลักษณะแตกต่างกันไปตามบริบทและความจำเป็น ดังนั้น การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในเรื่องการตัดสินผลการเรียนสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะต่าง ๆ สามารถปรับจากข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางฯ ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

๑. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษาในระบบ สามารถตัดสินผลการเรียนเป็นรายปีหรือรายภาคตามความเหมาะสม โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนและโครงสร้างเวลาเรียน

๒. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้พิจารณาตัดสินผลการเรียนตามความเหมาะสม อาจใช้การตัดสินผลการเรียนเป็นรายปี รายภาค หรือเป็นช่วงชั้น หรือตามระยะเวลาของกลุ่มประสบการณ์ที่จัดขึ้น

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สามารถพิจารณาปรับใช้จากข้อกำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งในการกำหนดเกณฑ์ควรได้คำนึงถึงสิ่งสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. เวลาเรียน : กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษาในระบบ ผู้เรียนควรมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษา

๒. คุณภาพผู้เรียน : ผู้เรียนจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพที่สอดคล้องสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หรือมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะปรับใช้

๓. มิติของการประเมิน : ผู้เรียนควรได้รับการประเมินและตัดสินผลครอบคลุมทั้งในด้านวิชาการ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษากำหนด

ในการพิจารณาเลื่อนชั้น ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเล็กน้อยสามารถพัฒนาและสอนซ่อนเสริมได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาที่จะพิจารณาผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินรายวิชา/กลุ่มประสบการณ์จำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น อาจแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะ และความรู้ความสามารถ และประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับเป็นสำคัญ

การให้ระดับผลการเรียน

ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษา สามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพเป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ หรือระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐานตามความเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ควรให้ระดับผลการเรียนเป็นระบบตัวเลข ๘ ระดับ เพื่อประโยชน์ในการเทียบเคียงสำหรับศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ระบบตัวเลข	ระบบตัวอักษร	ระบบร้อยละ	ระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน		
			๕ ระดับ	๔ ระดับ	๒ ระดับ
๔	A	๘๐–๑๐๐	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ผ่าน
๓.๕	B+	๗๕–๗๙	ดี	ดี	
๓	B	๗๐–๗๔			
๒.๕	C+	๖๕–๖๙	พอใช้		
๒	C	๖๐–๖๔		ผ่าน	
๑.๕	D+	๕๕–๕๙	ผ่าน		
๑	D	๕๐–๕๔			
๐	F	๐–๔๙	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน

เกณฑ์การจบการศึกษา

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ มีความแตกต่างกันทั้งวัตถุประสงค์ รูปแบบ วิธีการในการจัดการศึกษา ที่ต้องสนองจุดเน้นและความต้องการของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อการกำหนดเกณฑ์การจบการศึกษาที่อาจแตกต่างกันไปตามความจำเป็น อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละระดับ ควรครอบคลุมสิ่งสำคัญ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา

๑. ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หรือตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะปรับใช้

๒. ผู้เรียนมีผลการประเมินรายวิชา/กลุ่มประสบการณ์ ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษากำหนด

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

๑. ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หรือตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะปรับใช้

๒. ผู้เรียนมีผลการประเมินรายวิชา/กลุ่มประสบการณ์ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษากำหนด

แนวทาง/วิธีการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเสมือนแก่นของคุณภาพที่ต้องการให้เกิดแก่เยาวชนของชาติทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับคุณภาพที่เน้นหรือต้องการเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะของกลุ่มเป้าหมายนั้น สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาสามารถพิจารณาเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

นอกจากนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ควรอยู่บนหลักการพื้นฐาน คือ การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน โดยเฉพาะการประเมินเพื่อการพัฒนานั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ควรมีการประเมินเป็นระยะสม่ำเสมอเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สำหรับการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนนั้นเป็นการตรวจสอบแล้วตัดสินว่า ผู้เรียนมีการพัฒนาอันเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ และใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนรู้ต่อไป

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของการวัดและประเมินผล ได้แก่ วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญแก่การประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพูดคุยและใช้คำถาม การสังเกต การเขียนสะท้อนการเรียนรู้ การประเมินการปฏิบัติ การตรวจการบ้าน การแสดงออกในการปฏิบัติงาน การแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน แบบทดสอบ การประเมินตนเอง ฯลฯ ของผู้เรียนตลอดเวลาจัดกิจกรรม เพื่อได้ทราบว่าผู้เรียนบรรลุมาตรฐาน/ตัวชี้วัดหรือมีแนวโน้มว่าจะบรรลุตัวชี้วัดเพียงใด และสิ่งเหล่านี้ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มเพื่อให้การวัดและประเมินผลเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นข้อมูลในการวางแผน การปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และกำหนดแนวทางการศึกษา การเลือกอาชีพ โดยในการรายงานผลการเรียนนั้นให้สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงาน ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการออกเอกสารหลักฐานตรวจสอบและรับรองผลการเรียน หรือวุฒิทางการศึกษาของผู้เรียน โดยสามารถเลือกลักษณะของการรายงานได้หลากหลายรูปแบบ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ได้แก่

- ระเบียนแสดงผลการเรียน (ปพ.๑) ซึ่งอาจปรับรูปแบบได้ตามความจำเป็น ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
- ประกาศนียบัตร (ปพ.๒)
- แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.๓)

๒. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษากำหนด ซึ่งสามารถกำหนดรูปแบบและข้อมูลที่รายงานได้ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การวัดและประเมินผล ตลอดจนการรายงานผลการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะสามารถปรับวิธีการ เครื่องมือ เกณฑ์การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องต่อเป้าหมาย จุดเน้น ปรัชญาการศึกษา ตลอดจนความแตกต่างของผู้เรียน ภายในกรอบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ระบุไว้ข้างต้น โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเทียบโอนผลการเรียน

เหตุผลความจำเป็นในการเทียบโอนผลการเรียน

ในปัจจุบันเป็นยุคของโลกไร้พรมแดน ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี สภาพของสังคมเศรษฐกิจ และวิทยาการต่าง ๆ พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนนักเรียน มีโอกาสหาความรู้ได้อย่างกว้างขวางหลากหลายวิธี มีแหล่งให้ศึกษาหาความรู้ และอุปกรณ์ช่วยในการศึกษาต่าง ๆ การเรียนรู้เกิดได้ทุกเวลาและสถานที่ ทั้งจากการทำงาน การฝึกอาชีพ ประสบการณ์ชีวิต การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ กีฬา อาสาสมัคร กิจกรรมทางศาสนาและสังคม รูปแบบการจัดการศึกษาที่แตกต่างหลากหลายเหล่านี้ เป็นการเพิ่มพูนคุณวุฒิทางการศึกษา สร้างโอกาสและทางเลือกในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือการประกอบอาชีพ

เพื่อให้การพัฒนาคนในชาติก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน ได้นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาโดยมีการกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๕ ซึ่งได้ระบุให้การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนที่สะสมไว้มาเทียบโอนในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ การเทียบโอนผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างการศึกษารูปแบบต่าง ๆ จะช่วยให้

ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแนวการศึกษาตามความถนัด ความสนใจ ตามศักยภาพของตน อีกทั้งยังช่วยประหยัดทรัพยากรและลดความซ้ำซ้อนในการศึกษา โดยไม่จำเป็นต้องเรียนใหม่ตลอดทั้งหลักสูตร ผู้เรียนสามารถดำเนินการขอเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาต่อเนื่องในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งในสถานศึกษา และช่วยให้มีโอกาสพัฒนาตนจนจบการศึกษาได้

ความหมายของการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย หรือจากประสบการณ์การทำงาน หรือการดำเนินชีวิตมาเทียบโอนเพื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษา และนับเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นฐานความเป็นธรรม โปร่งใส และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

ข้อกำหนดในการเทียบโอนผลการเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พศ. ๒๕๔๒ ได้ระบุให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ระหว่างการศึกษารูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน *(กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๒)* ดังนั้น ในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายนั้น สามารถดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนได้ตามแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑. สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียนเป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ให้ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ *(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๔๖)* รวมทั้งแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว *(สำนักทดสอบทางการศึกษา, ๒๕๔๙)*

๒. สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียนเป็นสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่น ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดและแนวทางของหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาที่รับโอน

แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน

ในการเทียบโอนผลการเรียนนั้น อาจดำเนินการได้ทั้งกรณีที่ผู้เรียนยังไม่จบการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือเป็นการเทียบโอนกลางคัน ซึ่งสามารถพิจารณาดำเนินการได้ ดังนี้

๑. การเทียบโอนผลการเรียนในกรณีที่ผู้เรียนยังไม่จบชั้นปีสุดท้ายของแต่ละระดับการศึกษา (ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) หรือย้ายสถานศึกษากลางคัน ให้สถานศึกษาที่รับเข้าเรียนพิจารณาความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนจากเอกสารการศึกษาหรือหลักฐานอื่น หรือมีการประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียนเพิ่มเติมเพื่อจัดให้เข้าเรียนในชั้นที่ขอเทียบโอน

๒. การเทียบโอนผลการเรียนจากสถานศึกษาที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาแตกต่างจากระบบชั้นปี เช่น จัดเป็นช่วงชั้น หรือช่วงเวลาตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ให้สถานศึกษาที่รับเข้าเรียนพิจารณาความรู้และทักษะจากเอกสารการศึกษาหรือหลักฐานอื่น หรือมีการประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียนเพิ่มเติม เพื่อพิจารณาให้เข้าเรียนในชั้นที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓. ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หากมีความประสงค์ขอเข้ารับการเทียบโอนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของตน ให้สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาที่รับเข้าเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการ และจัดให้มีการประเมินตามระเบียบหรือแนวปฏิบัติการเทียบโอนของสถานศึกษา สำหรับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาการเทียบโอนผลการเรียน

วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

วิธีการเทียบโอนผลการเรียนให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาที่รับเข้าเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ ดังนี้

๑. พิจารณาจากเอกสารการศึกษา เช่น ระเบียนแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร ใบรับรองผลการศึกษา สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ หรือหลักฐานอื่นที่แสดงความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน ฯลฯ

๒. ประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่มีมาก่อนของผู้ขอเทียบโอน ซึ่งสามารถประเมินด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การใช้แบบทดสอบ การปฏิบัติ การสัมภาษณ์ แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ

สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียนอาจพิจารณาใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือทั้งสองวิธีร่วมกันก็ได้ และให้ดำเนินการพิจารณาโดยคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมาย

การออกหลักฐานการเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาที่รับเข้าเรียนเป็นผู้บันทึกผลการเทียบโอนและออกเอกสารแจ้งผลการเทียบโอนให้แก่ผู้ร้องขอ และให้จัดเก็บเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียน พร้อมทั้งจัดทำทะเบียนผู้ขอเทียบโอนไว้ด้วย นอกจากนั้น สถานศึกษา/ผู้จัดการศึกษาสามารถบันทึกสรุปข้อมูลเกี่ยวกับการเทียบโอนไว้ในช่องหมายเหตุของระเบียนแสดงผลการเรียนโดยแนบเอกสารแสดงผลการเรียนของผู้เรียนที่ขอเทียบโอนไว้ด้วย

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๒